

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI
AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ (ASC)

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları və müstəqil auditorun rəyi
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları və müstəqil auditorun rəyi

MÜNDƏRİCAT

	Səhifə
31 DEKABR 2023-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI	1
MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI	2 - 3
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT	4
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT	5
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT	6
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT	7 - 8
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR	9 - 68

**31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ KONSOLIDƏ EDİLMİŞ
MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI
RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI**

Bu bəyannamə “Azərbaycan Sənaye Bankı” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (bundan sonra “Bank”) və onun törəmə müəssisələrinin (birlikdə “Qrup”) konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları ilə bağlı Qrup rəhbərliyinin və müstəqil auditorların göstərilən məsuliyyətlərini fərqləndirmək məqsədi ilə hazırlanmışdır.

Rəhbərlik, 31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə Qrupun maliyyə vəziyyətini, əməliyyat nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkəti və səhmdar kapitalında dəyişiklikləri əks etdirən Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının düzgün hazırlanması üçün məsuliyyət daşıyır.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıda göstərilənlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Mühasibat uçotu siyasəti daxil olmaqla, məlumatları müvafiq, etibarlı, müqayisə edilə bilən və başa düşülən bir şəkildə təqdim edilməsi;
- Maliyyə hesabatlarının MHBS-a müvafiq hazırlanması və ya əgər hər hansı bir kənarlaşma varsa onun maliyyə hesabatlarında bəyan edilməsi və izahı;
- Yaxın gələcəkdə Qrup işini normal şərtlər altında davam etdirdiyi halda, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının daimilik prinsipi əsasında hazırlanması.

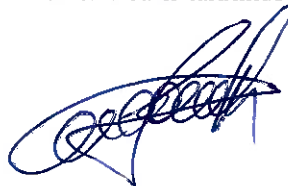
Rəhbərlik, həmçinin aşağıdakı məsələlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Qrup daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;
- Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının MHBS-a uyğun olaraq düzgün hazırlanması və Qrupun maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;
- Yerli mühasibat sisteminin qanunvericilik və Azərbaycan Respublikasının mühasibat standartlarına uyğun olaraq təşkil edilməsi;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Qrupun aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması; və
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanunauyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə olan maliyyə hesabatları 29 Mart 2024-cü il tarixində Qrupun İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq edilmişdir.

İdarə Heyəti tərəfindən:

Kənan Orucov
İdarə Heyətinin Sədri

Sarvan Mikayılov
Baş Maliyyə İnzibatçısı

29 Mart 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

29 Mart 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

Azərbaycan Sənaye Bankı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (ASC) Səhmdarlarına:

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi üzrə hesabat

Rəy

Biz Azərbaycan Sənaye Bankı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (bundan sonra "Bank") və onun törəmə müəssisəsinin (birlikdə "Qrup") 31 dekabr 2023-cü il tarixinə təqdim edilən konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti hesabatı, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə konsolidə edilmiş məcmu gəlir, konsolidə edilmiş kapitalda dəyişikliklər və konsolidə edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatların, eləcə də əsas mühasibat prinsiplərindən ibarət olan konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına edilmiş qeydlərin audit yoxlamasını apardıq.

Bizim rəyimizcə, konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Qrupun 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq düzgün və ədalətli əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətimiz əlavə olaraq hesabatımızın "konsolidə *Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti*" bölməsində təsvir edilir. Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının *Peşəkar Mühasiblər üçün müəyyən etdiyi "Etika məcəlləsinin"* (Beynəlxalq Müstəqil Standartlar daxil olmaqla) (MBESS məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq biz Qrupdan asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi MBESS məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Rəhbərliyin və konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının idarə edilməsi üzrə məsul tərəflərin öhdəlikləri

Rəhbərlik bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə görə və konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması ilə əlaqədar, saxtakarlıq və ya səhvlərdən qaynaqlanan əhəmiyyətli təhriflərin qarşısının alınması məqsədi ilə rəhbərliyin zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sisteminin təşkil edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları hazırlayarkən rəhbərlik Qrupun daimilik prinsipi əsasında işini davam etdirmə potensialını qiymətləndirmək, müvafiq olduqda daimilik prinsipi ilə bağlı məsələləri açıqlamaq və rəhbərlik Qrupu ləğv etmək və ya fəaliyyətini dayandırmaq istəyəndək, yaxud bunu etmək üçün real seçimi olmayanadək hesabatlılığın daimilik prinsipindən istifadə etmək üzrə məsuliyyət daşıyır.

İdarəçilik üzrə məsul tərəflər Qrupun maliyyə hesabatvermə prosesinə nəzarət etmə öhdəliyi daşıyır.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi üzrə auditorun öhdəlikləri

Bizim məqsədimiz bütövlükdə konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya səhvlərdən dolayı əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olmadığına təminat vermək və rəyimizi əks etdirən auditor hesabatı təqdim etməkdir. Təminat olduqca önəmli olsa da, Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparılmış audit yoxlamasının hər zaman mövcud olan təhrifləri aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər saxtakarlıq və ya səhvlərdən irəli gələ və bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları əsasında verilmiş iqtisadi qərarlara ciddi təsir göstərə bilər.

Beynəlxalq Audit Standartları əsasında aparılan audit yoxlamasının bir hissəsi kimi biz audit prosesində peşəkar mühakimə və peşəkar skeptisizm prinsipi tətbiq edirik. Biz həmçinin:

- Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında saxtalaşdırma və ya səhvlərdən irəli gələn ciddi təhrif risklərini aşkarlayır və təhlil edir, bu risklərə cavab verən audit prosedurların hazırlayır və icra edir və rəyimiz üçün əsas təşkil edəcək kafi və müvafiq dəlil toplayırıq. Saxtakarlıqdan irəli gələn ciddi təhrifləri aşkarlamama riski səhvlərdən qaynaqlanan riskdən daha yüksəkdir, belə ki saxtakarlıq əlbir olma, saxtalaşdırma, məqsədli buraxma, təhrif və ya daxili nəzarətin yetərsizliyi kimi hallarla əlaqəli olur.
- Mövcud şərtlərdə müvafiq olacaq, lakin Qrupun daxili nəzarətinin səmərəliliyi ilə bağlı rəy bildirmək məqsədi daşımayan audit prosedurları hazırlamaq üçün auditə müvafiq daxili nəzarət haqqında anlayış əldə edirik.
- İstifadə olunan uçot siyasətlərinin, uçot smetalarının və rəhbərlik tərəfindən açıqlanan əlaqədar məlumatların müvafiqliyini təhlil edirik. Rəhbərliyin uçotun davamlılıq prinsipindən istifadəsinin müvafiqliyinə və Qrupun davamlılıq prinsipini davam etdirmə imkanına dair ciddi şübhələr yarada biləcək hadisə və ya şərtlərlə əlaqədar ciddi qeyri-müəyyənliyin olub olmaması ilə bağlı əldə edilmiş dəlillər əsasında yekun rəy bildiririk. Bizim yekun rəyimizdə ciddi qeyri-müəyyənlik mövcuddur deyilsə, auditor hesabatımızda konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında əlaqədar məlumatlara diqqət çəkməyimiz, yaxud da bu cür məlumatlar müvafiq olmazsa, rəyimizi dəyişdirməyimiz tələb olunur. Bizim yekun rəylərimiz auditor hesabatımızın hazırlanma tarixinədək əldə edilmiş audit dəlillərinə əsaslanır. Bununla belə, gələcək hadisə və şərtlər Qrupun işində davamlılıq prinsipini poza bilər.
- Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının, o cümlədən açıqlanan məlumatların ümumi təqdimatı, strukturu və məzmunu, həmçinin konsolidə edilmiş hesabatların obyektiv təqdimatının əsasını təşkil edən başlıca əqd və hadisələri əks etdirib etdirmədiyini təhlil edirik.
- Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları üzrə rəy bildirmək üçün Qrup daxilində qurum və ya biznes fəaliyyətlərinin maliyyə məlumatları ilə bağlı kifayət qədər və müvafiq audit dəlili toplayırıq. Biz Qrupun audit yoxlamasının istiqamətləndirilməsi, nəzarəti və icrası üzrə məsuluq. Audit rəyimizə görə tam məsuliyyət daşıyıq.

Biz auditin və mühüm audit tapıntılarının, o cümlədən audit yoxlaması zaman daxili nəzarətdə aşkarladığımız mühüm çatışmazlıqların nəzərdə tutulan əhatə dairəsi və zamanlaması ilə bağlı idarəetmə üzrə məsul tərəflərlə əlaqədə oluruq.

Grant Thornton
Bakı, Azərbaycan Respublikası

29 Mart 2024-cü il

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş vəsaitlər	5	50,877,743	30,692,689
Banklardan alınacaq vəsaitlər	6	425,940,834	458,589,001
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	7	250,329,877	235,322,032
Digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyərində tanınan maliyyə aktivləri	8	2,007,979	1,957,004
Əmlak, avadanlıqlar və aktivlərdən istifadə haqqı	9	2,561,268	2,103,521
Qeyri-maddi aktivlər	10	1,536,992	1,948,220
Təxirə salınmış vergi aktivləri	23	470,456	555,810
Digər aktivlər	11	9,185,537	10,283,345
CƏMİ AKTİVLƏR		742,910,686	741,451,622

ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL

ÖHDƏLİKLƏR:

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına qarşı öhdəlik	12	34,469	68,939
Banklar və dövlət qurumlarına qarşı öhdəlik	13	156,495,539	167,044,587
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	14	471,973,485	462,159,836
Digər öhdəliklər	15	6,611,135	9,039,190
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		635,114,628	638,312,552

KAPİTAL:

Bankın səhmdarlarına aid edilən kapital:

Səhmdar kapitalı	16	60,000,000	60,000,000
Xəzinə səhmləri	16	(344,900)	(344,900)
Digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyərində tanınan maliyyə aktivlərinin yenidən qiymətləndirməsi üzrə gəlir	8	443,071	402,291
Bölüşdürülməmiş mənfəət		47,697,887	43,081,679
CƏMİ KAPİTAL		107,796,058	103,139,070
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		742,910,686	741,451,622

İdarə Heyəti tərəfindən:

Kənan Orucov
İdarə Heyətinin Sədri

Sarvan Mikayılov
Baş Maliyyə İnzibatçısı

29 Mart 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

29 Mart 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

1-30-ci qeydlər konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Xalis faiz gəlirləri	17	33,189,110	25,074,951
Faiz xərcləri	17	(17,089,152)	(11,624,584)
Ehtimal edilən zərər üçün ehtiyatlar bərpa olunmamışdan əvvəl xalis faiz gəliri		16,099,958	13,450,367
Müştərilərə verilən kreditlər və avanslar, banklarda yerləşdirilmiş əmanətlər və digər təminatlar üzrə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə ehtiyatların bərnəsi. xalis	18	706,549	1,736,858
Xalis faiz gəliri		16,806,507	15,187,225
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlir	19	1,919,585	1,466,577
Haqq və komissiya gəlirləri	20	10,134,364	8,824,497
Haqq və komissiya xərcləri	21	(9,872,998)	(7,885,630)
Digər (xərclər)/gəlirlər-xalis		(40,544)	230,471
Xalis qeyri-faiz gəlirləri		2,140,407	2,635,915
Əməliyyat gəlirləri		18,946,914	17,823,140
Əməliyyat xərcləri	22	(12,283,804)	(10,887,489)
Mənfəət vergisindən əvvəlki mənfəət		6,663,110	6,935,651
Mənfəət vergisi xərcləri	23	(1,520,187)	(1,902,718)
Təxirə salınmış vergi (xərçi)/gəliri	23	(75,159)	62,928
İl üzrə xalis mənfəət		5,067,764	5,095,861
Gələcək dövrlərdə mənfəət və ya zərər kimi təsnif ediləcək maddələr			
Digər məcmu gəlir/(xərc)			
Digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyərində tanınan maliyyə aktivlərinin yenidən qiymətləndirməsi üzrə gəlir/(zərər)		50,975	(366,067)
Əlaqədar təxirə salınmış vergi effekti	23	(10,195)	73,213
		40,780	(292,854)
CƏMİ MƏCMU GƏLİR		5,108,544	4,803,007
HƏR SƏHM ÜZRƏ GƏLİR	24	0.084	0.085

İdarə Heyəti tərəfindən:

Kənan Orucov
İdarə Heyətinin Sədri

Sarvan Mikayılov
Baş Maliyyə İnzibatçısı

29 Mart 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

29 Mart 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

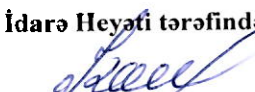
1-30-ci qeydlər konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

	Səhmdar kapitalı	Xəzinə səhmləri	Digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyərində tanınan maliyyə aktivlərinin yenidən qiymətləndirməsi üzrə gəlir	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi Kapital
	AZN	AZN	AZN	AZN	AZN
1 yanvar 2022-ci il	60,000,000	(344,900)	695,145	37,985,818	98,336,063
İl üzrə xalis mənfəət	-	-	-	5,095,861	5,095,861
Digər məcmu zərər - vergi çıxılmaqla	-	-	(292,854)	-	(292,854)
Cəmi məcmu gəlir	-	-	(292,854)	5,095,861	4,803,007
31 dekabr 2022-ci il	60,000,000	(344,900)	402,291	43,081,679	103,139,070
İl üzrə xalis mənfəət	-	-	-	5,067,764	5,067,764
Digər məcmu gəlir - vergi çıxılmaqla	-	-	40,780	-	40,780
Cəmi məcmu gəlir	-	-	40,780	5,067,764	5,108,544
<i>Sahiblərlə əməliyyatlar</i> Dividend	-	-	-	(451,556)	(451,556)
31 dekabr 2023-cü il	60,000,000	(344,900)	443,071	47,697,887	107,796,058

İdarə Heyəti tərəfindən:

Kənan Orucov
İdarə Heyətinin Sədri

Sarvan Mikayilov
Baş Maliyyə İnzibatçısı

29 Mart 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

29 Mart 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

1-30-ci qeydlər konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ PUL VƏSƏİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTLƏRİNDƏN YARANAN PUL VƏSƏİTLƏRİ:			
Mənfəət vergisindən əvvəl il üzrə mənfəət		6,663,110	6,935,651
<i>Düzəlişlər:</i>			
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların dəyərsizləşmə zərərlərin silinməsi/(bərpası)	18	48,617	(1,021,737)
Qarantıya üzrə ehtiyatın (bərpası)/silinməsi	18	(469,967)	171,297
Banklardan alınacaq vəsaitlər üzrə dəyərsizləşmənin bərpası	18	(285,199)	(886,418)
Dividend gəlirləri		(17,360)	(130,000)
Əmlak, avadanlıqlar və aktivlərdən istifadə haqqı üzrə köhnəlmə	9	1,276,313	1,259,825
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	10	551,641	515,311
Müsadirə edilmiş aktivlər üzrə ehtiyat		290,382	-
Silinmiş qeyri-maddi aktivlər		-	1,011
İcarə müqaviləsinin xitamı üzrə gəlir		-	(5,992)
Aktivlərin satışı üzrə gəlir		(14,500)	(56,665)
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri		8,043,037	6,782,283
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklər:			
Əməliyyat aktivlərində azalma/(artma):			
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında məcburi ehtiyat depozitləri		(24,723,666)	(4,170,622)
Müddətli depozitlər, günlük və bloklanmış hesablar		(14,899,828)	24,501,962
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar		(15,056,462)	1,987,175
Digər aktivlər		2,222,827	(3,879,763)
Əməliyyat öhdəliklərində (azalma)/artma:			
AR MB-dan alınmış kredit		(34,470)	(34,470)
Banklar və dövlət qurumlarına qarşı öhdəlik		(10,549,048)	(4,069,973)
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər		9,813,649	(69,759,654)
Digər öhdəliklər		(2,362,004)	2,890,780
Vergidən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən istifadə olunan pul vəsaitləri		(47,545,965)	(45,752,282)
Ödənilmiş mənfəət vergisi	23	(2,698,586)	(342,752)
Əməliyyat fəaliyyətindən istifadə olunan xalis pul vəsaitləri		(50,244,551)	(46,095,034)

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT (DAVAMI) 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

İNVESTİSIYA FƏALİYYƏTLƏRİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİ:	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Əmlak və avadanlıqların alışı üzrə ödəniş	9	(1,567,146)	(299,240)
Əmlak və avadanlıqların satışından əldə edilən gəlir		14,500	58,736
Qeyri-maddi aktivlərin alışı üzrə ödəniş	10	(140,413)	(103,582)
Dividendlərdən əldə edilən gəlir		(17,360)	130,000
İnvestisiya fəaliyyətindən istifadə olunan xalis pul vəsaitləri		(1,675,699)	(214,086)

MALİYYƏ FƏALİYYƏTLƏRİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİ:

Ödənilmiş dividend		(451,556)	-
Maliyyə fəaliyyətindən istifadə olunan xalis pul vəsaitləri		(451,556)	-
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis azalma		(52,371,806)	(46,309,120)
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		97,848,715	144,157,835
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	5.1	45,476,909	97,848,715

İdarə Heyəti tərəfindən:

Kənan Orucov
İdarə Heyətinin Sədri

Sarvan Mikayılov
Baş Maliyyə İnzibatçısı

29 Mart 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

29 Mart 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI) 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

1. GİRİŞ

1.1. Hüquqi status və əməliyyatların təbiəti

“Azərbaycan Sənaye Bankı” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (“Bank”) 1996-cı ildə Azərbaycan Respublikasında təsis edilmişdir. Bank kommersiya xidmətləri göstərmək üçün qeydiyyatdan keçmiş və 28 sentyabr 1996-cı il tarixindən 241 sayılı bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir. Bank, əvvəlcə “Kaspiyan İnvestisiya Bankı” kimi yaradılmış və 02 iyun 1998-ci ildə “Kapital İnvestisiya Bankı” (“Cİ Bank”) olaraq adlandırılmış və 28 mart 2006-cı ildə Bank özünün hüquqi statusunu Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə dəyişmişdir. 30 noyabr 2006-cı ildə Bank öz adını “Azərbaycan Sənaye Bankı”-na dəyişmişdir. Bankın əsas fəaliyyətinə kommersiya fəaliyyəti, kreditlərin və zəmanətlərin verilməsi, depozitlərin qəbul edilməsi, köçürmələr, hesablaşma-kassa əməliyyatları, qiymətli kağızların və xarici valyutaların alqı-satqısı daxildir. 31 dekabr 2023-ci ildə Bankın Azərbaycan Respublikasında müvafiq olaraq 6 filialı (31 dekabr 2022: 6 filialı) fəaliyyət göstərmişdir. Bankın qeydiyyatdan keçmiş ünvanı aşağıdakı kimidir: Bakı şəhəri, Suraxanı rayonu, AZ1045, “Dreamland” Yaşayış Kompleksi, Azərbaycan. Keçən il ərzində Bankın baş ofisi Bakı şəhəri, Suraxanı rayonu, AZ1045, “Dreamland” Yaşayış Kompleksinə köçürülmüşdür.

31 dekabr 2023-ci il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə aşağıdakı səhmdarlar Qrupun buraxılmış səhmlərinə sahib olmuşlar:

	2023	2022	2023	2022
Səhmdar:	%	%	AZN	AZN
Anadolu Investment Company MMC	98.4252%	98.4252%	59,055,100	59,055,100
Gozal Kurt Leyla	1.0000%	1.0000%	600,000	600,000
Azərbaycan Sənaye Lizinq MMC	0.5748%	0.5748%	344,900	344,900

Qrup son nəzarəti cənab Ahmad Abdolbari Gozal həyata keçirir.

Bank (Qrup) bir törəmə müəssisənin (Törəmə müəssisə) əsas müəssisəsidir:

Adı	Fəaliyyət göstərdiyi ölkə	Səhm payların səhmdarlara görə bölgüsü/səsvərmə hüququ		Nizamnamə kapitalı AZN		Əməliyyat növü
		2023	2022	2023	2022	
Azərbaycan Sənaye Lizinq MMC	Azərbaycan Respublikası	100%	100%	1,000,000	1,000,000	Lizinq

“Azərbaycan Sənaye Lizinq” MMC Azərbaycan Respublikasında 20 aprel 2004-cü il tarixində qeydiyyatdan keçmiş məhdud məsuliyyətli cəmiyyətdir. Cəmiyyət “Cİ Lizinq” MMC kimi yaradılmış və daha sonra 06 fevral 2007-ci il tarixində adını “Azərbaycan Sənaye Lizinq” MMC-yə dəyişmişdir. Şirkətin əsas fəaliyyəti lizinq əməliyyatlarından ibarətdir, lakin il ərzində heç bir fəaliyyət olmamışdır. Cəmiyyətin dövlət qeydiyyatından keçmiş ünvanı aşağıdakı kimidir: Zərifə Əliyeva küçəsi 3, Bakı AZ 1005, Azərbaycan Respublikası.

1.2. Təşkilatın əməliyyat mühiti

Azərbaycan Respublikası. Neft ixrac edən bir ölkə kimi və neftin dövlət büdcəsinin həcmi, eləcə də dəyəri etibarlı ilə əsas paya sahib olduğu üçün Azərbaycan iqtisadiyyatı neftin dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə aslıdır. Bu səbəbdən sözügedən sahənin qiymətlərində yaranan fərqlər iqtisadiyyat üzərində böyük təsirə malikdir və neftin dəyərindəki kəskin dəyişikliklər valyuta dəyərdəndüşməsi, iqtisadiyyat və sənaye sahələrinin inkişafında ləngimələr, həmçinin pul vəsaitlərinin dövriyyəsində yaranan qeyri-sabitlik kimi bu və ya digər makro-iqtisadi faktorların mövcudluğuna gətirib çıxarır.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

1. GİRİŞ (DAVAMI)**1.2. Təşkilatın əməliyyat mühiti (davamı)**

2014-cü ilin iyun ayının ortalarından etibarən neftin qiymətində qəfil enmə müşahidə olunmağa başlamışdır və bu birbaşa neft istehsal edən ölkələrə, eləcə də Azərbaycana öz təsirini göstərdi. Qeyd olunan hadisələr də öz növbəsində neft sahəsindəki gəlirlərin və dolayısı ilə illik büdcə gəlirlərinin azalması, neft istehsalatının aşağı enməsi və bu sahədə aparılan əməliyyatların dayandırılması ilə nəticələndi.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı (ARMB) beynəlxalq valyuta bazarında rəqabət qabiliyyətini qoruyub saxlamaq məqsədilə, valyuta siyasətini dəyişərək 21 Fevral 2015-ci il tarixli mətbuat bəyanatı ilə Azərbaycan manatının dəyərini ABŞ dollarına nisbətə 34 % və 21 Dekabr 2015-ci il tarixli mətbuat bəyanatı ilə 48 % endirilməsi haqqında qərarını açıqladı. Manatın ABŞ dollarına münasibətdə tədricən dəyərdən düşməsi 2016-cı il ərzində davam etmiş və bütövlükdə il üzrə təxminən 23%-ə bərabər olmuşdur.

2017-ci ilin 12 yanvar tarixindən, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı üzən məzənnə sistemində sərbəst keçid imkanı üçün kommersiya banklarına tətbiq etdiyi 4% məzənnə dəhlizini ləğv etmişdir. 01 yanvar 2017-ci il tarixinə ABŞ dollarına nisbətə manatın məzənnəsi 1.7707 AZN olmuş və il boyu dəyəri artaraq 31 dekabr 2017-ci il tarixinə 1.7001 AZN-də qərarlaşmışdır. 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 və 2023-cü il ərzində manatın dəyəri sabit qalmış, 31 dekabr 2022 və 31 dekabr 2023-cü il tarixində 1.7000 AZN-ə bərabər olmuşdur.

Neft qiymətlərində dəyişmələr neft və enerji sektorunun maliyyə və likvidlik mövqelərinə əhəmiyyətli dərəcədə təsirini göstərir, bu isə öz növbəsində həmin sahələrə kreditlərin ayrılmasındakı çətinliklərə, həmçinin mövcud borcların ödənilmə qabiliyyətinin aşağı enməsinə gətirib çıxara bilər. Müəssisələrin əməliyyat şəraitinin zəifləməsi rəhbərliyin pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı proqnozlarına, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi üzrə qiymətləndirmə proseslərinə mənfi təsirini göstərməsi də ehtimal olunur. Mümkün əldə edilə bilən məlumatlar əsasında rəhbərlik dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirmələrində gələcək dövrün pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı yenilənmiş təxminlərdən istifadə etmişdir.

Makro-iqtisadi amillərin gözlənilən dəyişiklikləri səbəbindən rəhbərlik bu dəyişikliklərin Təşkilatın əməliyyatları üzərində təsirini dəqiq qiymətləndirmək və yarana biləcək nəticələrlə bağlı hər hansı bir ölçü götürmək iqtidarında deyil. Rəhbərlik, mövcud şəraitdə Təşkilatın fəaliyyətinin davamlılığını və inkişafını təmin etmək üçün bütün lazımi tədbirlərin görüldüyünü hesab edir. Ölkədə sahibkarlığın inkişafı, biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması məqsədilə 2018 və 2019-cu ildə vergi qanunvericiliyinə bir neçə istiqamətdə çox mühüm dəyişikliklər layihəsi hazırlanmış və qanun layihəsi Milli Məclis tərəfindən qəbul edilmişdir. Bunlar sahibkarlığın dəstəklənməsi, vergidən yayınmanın və "kölgə iqtisadiyyatı"nın miqyasının azaldılması, vergitutma bazasının genişləndirilməsi, vergi inzibatchılığının təkmilləşdirilməsi, mövcud və yeni veriləcək vergi güzəştlərinin səmərəliliyinin yüksəldilməsi kimi istiqamətləri əhatə edir.

Vergi qanunvericiliyinə edilmiş ən mühüm dəyişiklik kimi qeyri-neft sektorunun özəl bölməsində çalışan vətəndaşların əməkhaqlarından tutulan vergilər üzrə vergi güzəştlərinin verilməsinə. Dəyişikliyə əsasən aylıq əməkhaqqı 8000 manata qədər olan vətəndaşlar üçün 7 il müddətində gəlir vergisi üzrə 100 faizlik güzəşt verilib, 8000 manatdan yuxarı olan məbləğdə maddəli işlə əlaqədar gəlir əldə edən fiziki şəxslər üzrə isə gəlir vergisi 14 faiz həcmində müəyyənəndirilib ki, bu da dövlətin sözügedən məsələdə çox böyük fiskal güzəştə getməsi deməkdir.

Rəhbərlik vergi qanunvericiliyinə tətbiq olunan digər dəyişikliklərin Təşkilatın maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsirinin olmayacağını hesab edir.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
2. MHBS-A UYGUNLUQ HAQQINDA BƏYANAT

Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Şurası (MUBSS) tərəfindən dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) və Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Şərhləri üzrə Komitə (MHBŞK) tərəfindən nəşr edilmiş Şərhlər əsasında hazırlanmışdır. Bundan əlavə, bu konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq edilən mühəsibat uçotu siyasəti, qeyd 31-də təsvir olunan uçot siyasətindəki dəyişikliklər istisna olmaqla, 31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında tətbiq edilən siyasətlərə uyğun gəlir.

3 Standartlar, şərhlər və mövcud standartlara düzəlişlər
3.1 2023-cü ildə qüvvəyə minən standartlar, şərhlər və mövcud standartlara düzəlişlər

Yeni və yenidən işlənmiş MHBS	tarixində və ya ondan sonra başlayan illik dövr üçün qüvvəyə minir
Hesabat tarixində qüvvədə olan müqavilə razılaşmalarına əsaslanan daha ümumi yanaşmanı təmin etməklə, öhdəliklərin qısamüddətli və uzunmüddətli kimi təsnifatını həll etmək üçün 1 №-li “Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı” MUBS-a düzəlişlər.	1 yanvar 2023-cü il
Sığorta öhdəliklərinin cari icra dəyəri ilə ölçülməsini tələb edən və bütün sığorta müqavilələri üçün daha vahid ölçü və təqdimat yanaşmasını təmin edən BMHS 17 “Sığorta müqavilələri”.	1 yanvar 2023-cü il
2017-ci ildə dərc olunan MHBS 17-dən sonra müəyyən edilmiş narahatlıqları və icra problemlərini həll etmək üçün MHBS 17 “Sığorta müqavilələri”-nə düzəlişlər.	1 yanvar 2023-cü il
MHBS 9-un Tətbiqindən Müvəqqəti Azadolmanın uzadılması (MHBS 4-ə Dəyişikliklər). Dəyişiklik MHBS 4 “Sığorta müqavilələri” üzrə müvəqqəti azadolma üçün müəyyən edilmiş son müddətini “Maliyyə Alətləri” adlı 9 №-li MHBS-ni tətbiq etməkdən dəyişdirir, beləliklə, müəssisələr 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün MHBS 9-u tətbiq etməlidirlər.	1 yanvar 2023-cü il
Müəssisənin əhəmiyyətli uçot siyasətləri əvəzinə, maddi əhəmiyyətli uçot siyasətini açıqlamasını tələb edən Uçot Siyasətlərinin Açıqlanması (1 №-li MUBS və MHBS Təcrübə Hesabatı 2-yə Dəyişikliklər).	1 yanvar 2023-cü il
IASB şirkətlərin icarə və istismardan çıxarma öhdəlikləri kimi əməliyyatlar üzrə təxirə salınmış vergini necə uçota aldığını aydınlaşdıran “Vahid əməliyyatdan yaranan aktiv və öhdəliklərlə bağlı təxirə salınmış vergi (12 №-li MUBS-a Dəyişikliklər)” nəşr etdi.	1 yanvar 2023-cü il
Düzəlişlər Mühəsibat Uçotu Təxminləri anlayışını əvəz edir (MUBS 8-ə Düzəlişlər) - Düzəlişlər mühəsibat uçotu qiymətləndirmələrində dəyişiklik anlayışını mühəsibat təxminlərinin tərfi ilə əvəz edir. Yeni tərifə əsasən, mühəsibat təxminləri “maliyyə hesabatlarında ölçülmə qeyri-müəyyənliyinə məruz qalan pul məbləğləridir”.	1 yanvar 2023-cü il

Yuxarıda göstərilən standartların, şərhlərin və düzəlişlərin tətbiqi qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına ciddi təsir göstərməmişdir.

3.2 Qrup tərəfindən erkən qəbul edilməmiş standartlar, şərhlər və mövcud standartlara düzəlişlər

Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının təsdiq edildiyi tarixdə bir neçə yeni, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standartlar və mövcud standartlara düzəlişlər və şərhlər IASB və ya IFRIC tərəfindən dərc edilmişdir. Bu standartların heç biri və ya mövcud standartlara düzəlişlər Qrup tərəfindən erkən qəbul edilməmişdir və hər iki hesabat tarixində tətbiq oluna bilən və Qrup tərəfindən nəzərə alınmalı olan şərhlər verilməmişdir. Rəhbərlik bütün müvafiq bildirişlərin elanın qüvvəyə mindiyi tarixdən və ya ondan sonra başlayan ilk dövr üçün qəbul ediləcəyini gözləyir. Cari ildə qəbul edilməmiş yeni Standartlar, düzəlişlər və Şərhlər açıqlanmır, çünki onların Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsiri gözlənilmir.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ**4.1. Ümumi mülahizələr**

Hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları hər növ aktiv, öhdəlik, gəlir və xərc üzrə MHBS ilə müəyyən edilmiş qiymətləndirmə prinsiplərindən istifadə etməklə hazırlanmışdır. Qiymətləndirmə prinsipləri aşağıdakı uçot qaydalarında daha dolğun təsvir edilir.

4.2. Hazırlığın əsasları

Bu konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq edilən mühasibat uçotu siyasəti, qeyd 3.1-də təsvir olunan uçot Siyasətindəki dəyişikliklər istisna olmaqla, 31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan il üzrə bu konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında tətbiq edilən siyasətlərdən uyğun gəlir.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının MHBS-a uyğun hazırlanması rəhbərlikdən mühasibat uçotunun prinsiplərinin tətbiqinə, bəyan edilmiş aktivlər, öhdəlik, gəlir və xərc məbləğlərinə təsir edə biləcək mühakimələr yürütməyi, hesablamalar aparmağı, fərziyyələr irəli sürməyi tələb edir.

Faktiki nəticələr mühakimələrdən fərqli ola bilər. Hesablamalar və onların əsasını təşkil edən fərziyyələr davamlı olaraq təkrar nəzərdən keçirilir. Mühasibat hesablamalarına düzəlişlər hesablamanın nəzərdən keçirildiyi dövr və təsir altında qala biləcək gələcək dövrlər üçün qəbul edilir.

Mühasibat siyasətlərin tətbiqində qeyri müəyyənliyin ehtimal edilməsi üçün tanınan məbləğlərə mühüm təsiri edəcək məlumatlar və səciyyəvi fərziyyələr konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının 4.22 və 4.23-cü-qeydində açıqlanır. Qrup maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatını likvidlik ardıcılığı ilə geniş şəkildə təqdim edir. Konsolidə olunmuş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın verilməsi tarixindən sonra 12 ay ərzində (cari) və 12 aydan çox müddət (uzun-müddətli) ərzində əvəzləşdiriləcək və ya ödəniləcək məbləğlər üzrə təhlili 29 sayılı qeyddə göstərilir.

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri əvəzləşdirilir və xalis məbləğ yalnız uçotda tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanuni hüquq mövcud olduqda və xalis əsaslarla hesablaşmaq və ya eyni vaxtda aktivləri tanımaq və öhdəliyi ödəmək niyyəti varsa konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda bildirilir. Gəlir və xərclər, hər hansı bir mühasibat standartı və ya şərhli tərəfindən tələb olunmadıqda və ya icazə verilmədikdə və Qrupun mühasibat siyasətində xüsusi olaraq açıqlanmadığı təqdirdə, konsolidə edilmiş mənfəət və zərər hesabatında əvəzləşdirilmir.

4.3. Konsolidasiyanın əsasları

Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına 31 dekabr 2023-cü il tarixinə ana şirkət və onun törəmə şirkəti haqqında məlumatlar daxildir. Nəzarət o zaman həyata keçirilir ki;

- Təsis müəssisə investor üzrə iqtidara malikdir
- Müəssisə sərmayə qoyulan müəssisənin fəaliyyətlərindən müxtəlif sərmayə əldə etməyə məruzdur və ya hüququna malikdir
- Törəmə müəssisəsinin mənfəətinə təsir edə biləcək səlahiyyəti istifadə etməyə qadirdir.

Lazım olduqda, törəmə müəssisələrdə tətbiq edilən mühasibat uçotu qaydalarının Qrupdakı digər müəssisələr tərəfindən istifadə olunan mühasibat uçotu qaydalarına uyğunlaşdırılması üçün törəmə müəssisələrinin maliyyə hesabatlarına düzəlişlər edilir. Qruparası bütün əməliyyatlar, qalıqlar, gəlir və xərclər konsolidasiya zamanı tam çıxarılır.

**KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ****4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)****4.3. Xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsi**

Qrupun hər fərdi müəssisəsinin maliyyə hesabatları hazırlanarkən, müəssisənin əməliyyat valyutasından başqa digər valyuta (xarici valyutalar) ilə aparılan əməliyyatlar belə əməliyyatların aparıldığı tarixdə üstünlük təşkil edən mübadilə məzənnələri ilə qeydə alınır. Hər hesabat dövrünün sonunda, xarici valyuta ilə ifadə olunmuş monetar müddəaların valyuta mövqeyi ədalətli dəyərin müəyyən olduğu tarixdə üstünlük təşkil edən məzənnə ilə təkrar qiymətləndirilir. Xarici valyutada ədalətli dəyər ilə uçota alınmış qeyri-monetar müddəaların valyuta mövqeyi ədalətli dəyərin müəyyənləşdirildiyi tarixdə üstünlük təşkil edən məzənnə ilə təkrar qiymətləndirilir. İlk dəyərle xarici valyutada ölçülmüş qeyri-monetar müddəaların valyuta mövqeyi təkrar qiymətləndirilir.

Təqdimat valyutası Azərbaycan Manatı “AZN” - dir. Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı Qrup tərəfindən istifadə edilən hesabat tarixinə valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
1 ABŞ dolları/AZN	1.7000	1.7000
1 Avro/AZN	1.8766	1.8114
1 İngilis funt serlinqi/AZN	2.1643	2.0477
1 Rusiya rublu/AZN	0.0188	0.0230

4.4. Maliyyə alətləri**Tanınma, ilkin qiymətləndirmə və uçotdan silmə**

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatında maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri Qrupun maliyyə alətinin müqavilə müddəaları üzrə tərəfə çevrildiyi halda tanınır. Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri sonradan aşağıda təsvir edildiyi kimi ölçülür.

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərle qiymətləndirilir. İlk dəyərləndirmədə maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərin əldə edilməsi və ya satılması ilə birbaşa əlaqəli əməliyyat xərcləri (ədalətli dəyəri mənfəət və ya zərər vasitəsilə tanınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri istisna olmaqla) maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyərində əlavə edilir yaxud çıxılır. Ədalətli dəyəri mənfəət və ya zərər ilə tanınan maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin əldə edilməsi ilə əlaqəli əməliyyat xərcləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktivləri maliyyə aktivləri ilə bağlı pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə müqavilə hüquqlarının müddəti bitdikdə və ya maliyyə aktivləri və bütün əhəmiyyətli risklər və faydalar ötürüldükdə uçotdan silinir.

Maliyyə öhdəliyi ödənilmədiyi, dayandırıldığı, ləğv edildiyi ya da müddəti bitdiyi halda uçotdan silinir.

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri sonradan aşağıda təsvir edildiyi kimi ölçülür.

4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)**4.3. Maliyyə alətləri (davamı)****Təsnifat və qiymətləndirmə****Maliyyə aktivləri**

İlkin tanınmada, maliyyə aktivi, amortizasiya edilmiş dəyərlə, ədalətli dəyərin digər məcmu gəlirlə (SMGƏD) və ədalətli dəyərin mənfəət və zərər ilə (MZ(H)ƏD) qiymətləndirildiyi kimi təsnifləşdirilir.

Maliyyə aktivi, həm də aşağıdakı şərtləri yerinə yetirirsə və MZ(H)ƏD -də göstərilirsə, amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülür.

- aktivin məqsədi müqavilə əsasında pul vəsaitlərinin hərəkətini toplamaq üçün aktivləri saxlamağı nəzərdə tutan bir biznes modelində saxlanılır; və
- maliyyə aktivinin müqavilənin şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, əsas pul vəsaitlərinin ödənilməməsi və əsas məbləğ üzrə mənfəətin artmasına səbəb olur.

Borc aləti SMGƏD -də yalnız aşağıdakı şərtlərə cavab verirsə və MZ(H)ƏD -də göstərilirsə ölçülür:

- aktivin məqsədi həm müqaviləli pul vəsaitlərinin hərəkəti toplanması, həm də maliyyə aktivlərinin satışı ilə əldə edilən biznes modeli çərçivəsində keçirilir; və
- maliyyə aktivinin müqavilənin şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, əsas pul vəsaitlərinin ödənilməməsi əsas məbləğin ödənilməsinə səbəb olur.

Ticarət üçün tutulmayan kapital investisiyalarının ilkin tanınması zamanı Qrup qətiyyətlə Digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyərdə sonrakı dəyişiklikləri təqdim edə bilər. Bu seçki investisiya yatırımı əsasında aparılır.

Bütün digər maliyyə aktivləri MZ(H)ƏD -də ölçülmüş kimi təsnifləşdirilir.

Əlavə olaraq, ilkin tanınma zamanı Qrup, əgər əksinə, yaranan mühasibat uyğunsuzluğunu aradan qaldıran və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltdıqda, MZ(H)ƏD -də olduğu kimi amortizasiya olunmuş dəyərdə və ya SMGƏD -də ölçülmək üçün tələb olunan tələblərə cavab verən bir maliyyə aktivini qətiyyətlə təyin edə bilər.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi:

Qrup, aktivin portfel səviyyəsində saxlanıldığı bir biznes modelinin məqsədini qiymətləndirir, çünki bu, biznesin idarə olunma üsulunu əks etdirir və informasiya idarəetmə üçün təmin edilir.

Təqdim olunan məlumatlar daxildir:

- portfel üçün nəzərdə tutulan siyasət və vəzifələr və bu siyasətlərin praktikada işlənməsi. Xüsusilə, rəhbərliyin strategiyası, müqavilə üzrə faiz gəliri qazanmağa, xüsusi faiz dərəcəsi profilinin saxlanmasına, maliyyə aktivlərinin müddəti ilə həmin aktivləri maliyyələşdirən öhdəliklərin müddəti və ya aktivlərin satışı vasitəsi ilə pul vəsaitlərinin hərəkəti həyata keçirilməsi uyğunluğuna yönəlmiş olsun;
- Portfelin icrası necə qiymətləndirildiyini və Qrupun rəhbərliyinə necə bildirildiyini;
- Biznes modelinin (və biznes modeli çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin) fəaliyyətinə və bu risklərin idarə olunmasına təsir edən risklər;
- biznesin menecerləri necə kompensasiya olunur - məs. təzminat idarə olunan aktivlərin ədalətli dəyərinə və ya yığılmış pul vəsaitlərinin hərəkətinə əsaslanırsa; və

4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)

4.3. Maliyyə alətləri (davamı)

Təsnifat və qiymətləndirmə (davamı)

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi: (davamı)

• əvvəlki dövrlərdə satışların həcmi, həcmi və vaxtı, satışın səbəbləri və gələcək satış fəaliyyətinə dair gözləntiləri. Bununla yanaşı, satış fəaliyyətinə dair məlumat təcrid vəziyyətində deyil, lakin maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün Qrupun göstərilən məqsədinə nail olmaq və pul vəsaitlərinin hərəkəti necə həyata keçirildiyini ümumi qiymətləndirmənin bir hissəsi kimi.

Müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti yalnız əsas və mənfəət ödənişləri olub-olmadığını qiymətləndirir:

Bu qiymətləndirmə məqsədilə "əsas" maliyyə aktivinin ilkin tanınmasında ədalətli dəyəri kimi müəyyən edilir.

Müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti yalnız əsas və mənfəət ödənişləri olub-olmadığını qiymətləndirir:

"Mənfəət" pul vəsaitinin vaxt dəyəri və müəyyən bir müddət ərzində istisna edilən əsas məbləğə və digər əsas maliyyə riskləri və məsrəfləri (məsələn, likvidlik riski və inzibati xərclər) ilə əlaqədar olan kredit riski üçün müəyyən edilir. Ayrıca olaraq mənfəət marjası da buna aiddir.

Müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti yalnız əsas və mənfəət ödənişlərinin olub-olmadığını qiymətləndirərkən, Şirkət müqavilənin şərtlərini nəzərdən keçirir. Bu, maliyyə aktivinin bu şərtlərə cavab verməyəcəyinə dair müqaviləli pul vəsaitlərinin hərəkətinin vaxtı və ya məbləğini dəyişdirə biləcək müqavilə şərtlərinin olub-olmadığını qiymətləndirməkdən ibarətdir. Qiymətləndirmənin aparılmasında Qrup aşağıdakıları nəzərdən keçirir:

- pul vəsaitlərinin hərəkətinin məbləğini və vaxtı dəyişdirən şərti hadisələr;
- borclanma xüsusiyyətləri;
- əvvəlcədən ödəniş və uzadılma şərtləri;
- qrupun müəyyən edilmiş aktivlərdən pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı tələbini məhdudlaşdıran şərtlər (məsələn, istifadə edilməmiş aktiv üzrə razılaşmalar); və
- pulun vaxt dəyərinin nəzərə alınmasını dəyişdirən xüsusiyyətlər - məs. faiz dərəcəsinin dövrü olaraq yenidən qurulması.

Yenidən təsnifat:

Maliyyə aktivləri maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün Qrup öz biznes modelini dəyişdirdikdən sonrakı dövr ərzində istisna olmaqla, maliyyə aktivləri ilkin tanınmasından sonra yenidən təsnifləşdirilmir.

Dəyərdən düşmə

Qrup, gözlənilən kredit itkiləri (GKZ) üzrə amortizasiya olunmuş dəyərdə olan maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatını tanıyır.

Qrup, ilk 12 aylıq GKZ ölçülməsinin başlanmasından sonra kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artmadığı maliyyə alətləri istisna olmaqla, ömür boyu GKZ -ə bərabər olan məbləğdə dəyərsizləşmə ehtiyatını ölçür.

12 aylıq GKZ, GKZ -nin hesabat tarixindən 12 ay ərzində mümkün olan bir maliyyə aləti üzrə hadisələrin baş verməməsi nəticəsində yaranmış hissəsidir. Hər hansı maliyyə aktivinin mərhələsi Qrupun idarə heyəti tərəfindən təsdiq edilmiş siyasətlə müəyyən edilir.

4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)**4.3. Maliyyə alətləri (davamı)****GKZ -nin ölçülməsi:**

GKZ, kredit itkiləri ehtimalı ağırlıqlı təxminlərdir. Bunlar aşağıdakı kimi ölçülür:

- hesabat tarixində dəyərsizləşməyən maliyyə aktivləri: bütün pul vəsaitlərinin çatışmazlıqlarının indiki dəyəri (yəni müqaviləyə uyğun olaraq müəssisəyə aid olan pul vəsaitlərinin hərəkəti və Qrupun əldə etməyi planlaşdırdığı pul vəsaitlərinin hərəkəti arasındakı fərq).
- hesabat tarixində kredit itkisinə məruz qalan maliyyə aktivləri: məcmu balans dəyəri və təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti indiki dəyəri arasındakı fərq kimi;
- alınmamış maliyyə öhdəlikləri: öhdəliyin alınması və Qrupun qəbul etməsini gözlədiyi pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı olan müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti arasındakı mövcud dəyər kimi.
- maliyyə zəmanət müqavilələri: sahibinə geri qaytarılacaq ödəniş məbləğləri çıxılsın Qrupun bərpa etməyi gözlədiyi hər hansı məbləğ ödəmələri.

Yenidən qurulan maliyyə aktivləri

Borcalanın maliyyə çətinlikləri üzündən bir maliyyə aktivinin şərtləri yenidən müzakirə olunduqda və ya dəyişdirilmişsə və ya mövcud maliyyə aktivini yeni bir şəkildə əvəz olunarsa, maliyyə aktivinin tanınmasının dayandırılması və yaxud GKZ in qiymətləndirilməsi aşağıdakı şərtlər altında baş verir:

- gözlənilən yenidənqurma mövcud aktivin tanınmasının dayandırılmasına gətirməyəcəkdirsə, dəyişilmiş maliyyə aktivindən yaranan gözlənilən pul vəsaitlərinin hərəkəti mövcud olan aktivin pul vəsait çatışmazlığının hesablanmasına daxil edilir.
- əgər gözlənilən yenidənqurma mövcud aktivin tanınmasının dayandırılmasına səbəb olarsa, yeni aktivin gözlənilən ədalətli dəyəri onun tanınması dayandırıldığı tarixdə mövcud maliyyə aktivindən son nağd pul axını kimi qəbul edilir. Bu məbləğ, mövcud maliyyə aktivini üzrə pul çatışmazlığının hesablanmasına daxil edilir. Nağd pul çatışmazlığı, mövcud maliyyə aktivinin orijinal effektiv faiz dərəcəsini istifadə edərək, hesabat tarixinin gözlənilən tarixdən gözlənilən tarixindən endirilir.

Kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri:

Hər hesabat tarixində, SMGƏD -də daşınan amortizasiya edilmiş dəyərdə və maliyyə aktivlərində əks etdirilən maliyyə aktivləri kredit itkisinə məruz qaldıqlarını qiymətləndirir. Maliyyə aktivinin təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə zərərli təsir göstərən bir və ya daha çox hadisə baş verdikdə maliyyə aktivini "kredit itkisinə məruz qalmışdır".

Maliyyə aktivinin kredit itkisinə məruz qaldığı sübutlar aşağıdakı müşahidə olunan məlumatları ehtiva edir:

- borcalanın və ya emitentin əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri;
- müqavilənin pozulması kimi və ya keçmiş öhdəlik kimi;
- Qrupun başqa cür hesab etmədiyi şərtlərlə Qrup tərəfindən kreditin və ya avansın yenidən qurulması;
- borcalanın iflasına və ya digər maliyyə yenidən qurulmasına ehtimalı olduqda; və ya
- maliyyə çətinlikləri üzündən təhlükəsiz bir fəal bazarın itməsi.

**KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ**

4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)**4.5. Maliyyə alətləri (davamı)****Satın alınan və ya yaranan kredit dəyərsizləşməmiş aktivlər (AYKD)**

AYKD aktivləri ilkin tanınma zamanı dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləridir. AYKD aktivləri orijinal tanınmada ədalətli dəyerdə qeydə alınır və faiz gəliri sonradan kredit tənzimlənən EFD əsasında tanınır. GKZs-in ömür müddəti yalnız GKZ -də sonrakı bir dəyişiklik olduğu ölçüdə tanınır və ya sərbəstdir.

Dövr edən məhsullar

Qrupun məhsul təklifi Qrupun qısa müddətdə ləğv etmək və / və ya azaltmaq hüququna malik olduğu bir sıra korporativ və pərakəndə overdraft və kredit kartl məhsullarını əhatə edir. Qrup müqavilə bildiriş müddətinə kredit itkisinə məruz qalması məhdudlaşdırmır, lakin GKZ-ni müştərilərin davranışlarına dair gözləntilərini, uduş ehtimalı və Qrupun gələcək risklərin azaldılması prosedurlarını əks etdirən bir müddət ərzində hesablayır, buna zəlamət və ya kreditlərin ləğv edilməsi daxildir. Keçmiş təcrübəyə və Qrupun gözləntilərinə əsasən, Qrupun bu məhsullar üzrə GKZləri hesabladığı dövr, Qrupun kredit riskinə məruz qaldığı dövr və kredit itkiləri rəhbərlik hərəkətləri ilə azalda bilməz.

Silinmə:

SMGƏD-də amortizasiya olunmuş dəyəri və borc qiymətli kağızları ilə uçota alınan aktivlər bərpa perspektivi olmadığı təqdirdə (qismən və ya tam olaraq) silinir. Bu, ümumiyyətlə, Şirkət müştərilərin bərpası üçün bütün qanuni və düzəliş səylərini tükəndiyi vəziyyətdir. Bununla yanaşı, silinən maliyyə aktivləri şirkətin ödəməli məbləğləri geri qaytarma qaydalarına riayət etmək üçün hələ də icra fəaliyyətinə məruz qala bilər.

İtkinin bərpası

Əgər dəyərsizləşmə zərərinin məbləği sonrakı dövrdə azalırsa və azalma dəyərsizləşmə tanındıqdan sonra baş verən hadisəyə obyektiv təsir göstərə bilərsə, ehtimal olunan kreditin dəyərsizləşmə ehtiyatının hesabını müvafiq qaydada azaldır. Bərpa konsolidasiya edilmiş məcmu gəlir hesabatında tanınır.

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri pul vəsaitlərini, müxbir və müddəti depozit hesabları üzrə məhdudiyyətsiz qalıqları və 90 gün ərzində orijinal ödəmə müddəti olan banklara olan avansları əhatə edir. Pul vəsaitlərinin hərəkəti müəyyənləşdirilməsi məqsədi ilə tələb olunan minimum ehtiyat depoziti Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı ("ARMB") tərəfindən təmin olunur və bloklanmış hesablar onların mövcudluğu ilə bağlı məhdudiyyətlərə görə pul vəsaitləri hesabına daxil edilmir. Əsas uçot siyasətlərinin xülasəsi (DAVAMI)

Banklardan alınan ödənişlər

Normal fəaliyyət dövründə Qrup müxtəlif dövrlərdə digər banklarla avans və ya depozitləri saxlayır. Banklardan alınan ödənişlər əvvəlcə ədalətli dəyerdə tanınırlar. Sabit ödəmə müddəti olan banklardan alınan məbləğlər sonradan effektiv faiz metodundan istifadə edərək amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülür və dəyərsizləşmə zərərləri üçün hər hansı ehtiyatlardan silinir. Müəyyən edilmiş ödəmə müddəti olmadıqları gözlənilən vərəqələrə əsasən amortizasiya olunmuş dəyərlə əks etdirilir. Maliyyə müəssisələrindən alınacaq məbləğlər dəyərsizləşmə zərərləri üçün hər hansı ehtiyatlardan silinir.

4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)**4.5. Maliyyə alətləri (davamı)****Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar**

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, digər maliyyə aktivləri kateqoriyasında təsnif edilənlərdən başqa, fəal bazarda qeyd edilməyən sabit və ya müəyyənləşdirilə bilən ödənişlər olan qeyri-törəmə aktivlərdir. Qrup tərəfindən verilən kreditlər ilkin olaraq ədalətli dəyərlə bağlı əməliyyat xərcləri ilə tanınır.

Verilmiş ədalətli dəyərin, kreditin ədalətli dəyərində bərabər gəlməməsi, məsələn, kreditin bazar qiymətlərindən aşağı səviyyədə verildiyi zaman verilmiş kreditlərin ədalətli dəyəri ilə kreditin ədalətli dəyəri arasındakı fərq kreditin ilkin tanınması üzrə zamanı zərər kimi tanınır və bu itkilərin təbiətinə görə məcmu gəlir hesabatına daxil edilmişdir. Sonradan kreditlər effektiv faiz metodunu istifadə edərək amortizasiya olunmuş dəyərdə əks etdirilir. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, dəyərsizləşmə zərərləri üçün hər hansı bir ehtiyatdan silinir.

Ədalətli dəyəri mənfəət və ya zərər üzrə tanınan maliyyə aktivləri

İlkin tanınmada Qrup müəyyən maliyyə aktivlərini MZ(H)ƏD olaraq təyin etmişdir. MZ(H) ƏD-də maliyyə aktivləri, ticarət üçün saxlanılan və ya müəyyən şərtlərə cavab verən və ilk tanınma zamanı mənfəət və zərər hesabında ədalətli dəyərlə təyin edilmiş maliyyə aktivlərini ehtiva edir. Bunlar mənfəət və ya zərərdə tanınan ədalətli dəyər ilə ölçülür.

Ədalətli dəyəri digər məcmu gəlir üzrə tanınan maliyyə aktivləri

Digər məcmu gəlirlər vasitəsilə ədalətli dəyərdə olan investisiyalar, biznes modelinə əsasən, digər məcmu gəlirlər vasitəsilə ədalətli dəyərdə olan investisiyalar kimi təsnifləşdirilən qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. Qrup bu investisiyaların ədalətli dəyərində investisiyaların tanınması dayandırılincaya qədər və ya investisiyanın dəyərinin azalması müəyyən olunduqdan sonra ədalətli dəyərdə təqdim edilməsini seçir, bu zaman əvvəlcə məcmu gəlirdə əks etdirilən yığım gəlirləri və ya zərərləri indi mənfəət və zərər hesabına köçürülür. Ədalətli dəyər investisiya qoyulan müəssisələrin maliyyə nəticələri nəzərə alındıqdan sonra müəyyən edilmişdir.

Ədalətli dəyərin təyin edilməsi

Aktiv bazarda satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri hesabat tarixində satış qiyməti və ya diler qiyməti kotirovkaları (uzun mövqelər üçün təklif qiyməti və qısamüddətli mövqelərin qiymətini soruşmaq) əsasında, əməliyyat xərcləri üçün heç bir azalma olmadan həyata keçirilir.

Aktiv bazarda qeydə alınmayan bütün digər maliyyə alətləri üçün ədalətli dəyər müvafiq qiymətləndirmə üsulları ilə müəyyən edilir.

Qiymətləndirmə metodlarına hazırkı dəyər metodlarını, bazarda müşahidə oluna bilən qiymətlər mövcud olan oxşar vasitələrlə müqayisə, seçim qiymətləri modelləri, uçot dəyəri və digər müvafiq qiymətləndirmə modelləri daxildir.

Maliyyə zamanətləri və kredit öhdəlikləri

Maliyyə zamanətləri, borc alətinin şərtlərinə uyğun olaraq müəyyən borclu ödəmə müddətini ödəmədikləri üçün sahibləri zərər çəkməsi üçün ödəmə ödəməsi üçün müəyyən ödənişləri tələb edən müqavilələrdir. Maliyyə zamanəti öhdəliyi müqavilə üzrə ödəmə ehtimalı olduqda amortizasiya olunmuş dəyərlə əks etdirilir. "Kredit öhdəlikləri", müəyyən şərtlər altında kredit vermək üçün qətiyyətlə geri dönməz öhdəliklərdir. Kredit vermək üçün verilmiş maliyyə zamanətləri və ya geri alınmayan öhdəliklər əvvəlcə ədalətli dəyərlə ölçülür və onların ilkin ədalətli dəyəri təminatın öhdəliyi və ya öhdəliyi üzrə amortizasiya edilir. Sonradan, bu amortizasiya edilmiş məbləğdən və zərər itkisinin məbləğindən yüksək qiymətləndirilir.

4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)**4.5. Maliyyə alətləri (davamı)****İcarələr**

İcarənin şərtləri sahibliyin bütün risk və mükafatlarını icarədarə ötürdüyü zaman icarə maliyyə icarəsi kimi təsnifləndirilir. Bütün digər icarələr əməliyyat icarəsi kimi təsnifləndirilir.

Qrup icarəçi qismində

Maliyyə lizinqi üzrə icarəçidən alınan aktivlər Qrupun lizinqdə xalis investisiyasının məbləğində debitor borcları kimi uçota alınır. Maliyyə lizinqi üzrə gəlirlər lizinqlə bağlı Qrupun xalis investisiya üzrə gəlirin daimi dövrü dərəcəsini əks etdirmək üçün mühasibat dövrləri üzrə bölünür.

İcarə üzrə ödənişlər müvafiq lizinq müddəti üzrə düz xətt əsasında tanınır. Əməliyyat lizinqinin razılaşdırılması və təşkili zamanı çəkilmiş ilkin birbaşa xərclər icarəyə verilmiş aktivin balans dəyərində əlavə edilir və lizinq müddəti üzrə düz xətt əsasında tanınır.

Qrup icarəyə götürən qismində

Əməliyyat icarə haqları 16 №-li MUBS-a uyğun olaraq tanınır.

Maliyyə aktivlərinin uçotunun xitamı

Qrup maliyyə aktivini müqaviləsi üzrə pul vəsaitlərinin alınması hüququnun başa çatması və ya maliyyə aktivini, eləcə də sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürülməsi halında maliyyə aktivinin tanınmasına xitam verir.

Qrup sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürüldə belə transfer edilmiş aktiv üzərində nəzarəti saxlayırsa, bu zaman saxlanılmış maraqlar hesabatlardan aktiv kimi tanınır və müvafiq şəraitdə Qrupun ödənilməsi ehtimal edilən məbləğlər də müvafiq olaraq öhdəlik kimi tanınır. Əgər Qrup transfer edilən maliyyə aktivinin sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatları özündə saxlayırsa, bu zaman aktivin tanınması davam edir və əlavə olaraq girov qoyularaq götürülmüş vəsaitlər də borc məbləği kimi maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınır.

Maliyyə aktivini hesabatlardan tam şəkildə çıxarıldıqda, aktivin qalıq dəyəri ilə onun transferindən alınan və ya alınması nəzərdə tutulan məbləğlərin cəmi arasındakı fərq, məcmu gəlir hesabında xitam anınadək tanınmış və kapital hesablarında uçotu aparılan mənfəət və zərər məbləğləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktivini hesabatlardan qismən çıxarıldıqda (məsələn, Qrupun transfer edilmiş aktivin bir hissəsini geri almaq seçimi olduqda və ya bu aktiv üzrə sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürülərək yalnız cüzi bir hissənin saxlanılması və bunun nəticəsində nəzarətin Qrupda qalması halları), Qrup aktivin qalıq dəyərini cari iştirak ilə bağlı tanınması davam edən qism və transfer edilən hissələrin nisbi ədalətli dəyərində görə təyin edilmiş və maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınmayan qismdən ibarət iki hissəyə ayırır.

Aktivin tanınmasına xitam verilmiş qismində aid edilən qalıq dəyəri ilə onun transferindən alınan məbləğlərin cəmi arasındakı fərq, məcmu gəlir hesabında xitam anınadək tanınmış mənfəət və zərər məbləğləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır. Məcmu gəlir hesabında tanınmış mənfəət və zərər məbləğlərini, aktivin tanınmasına xitam verilən qismi ilə tanınması davam edən qismi arasında bölərkən bu qismlərin ədalətli dəyərlərinin nisbətləri əsas götürülür.

4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)**4.5. Maliyyə alətləri (davamı)****Borc və ya kapital qismində təsnifləşdirmə**

Borc və kapital alətləri müqavilə şərtləri, habelə maliyyə öhdəliyi və kapital alətlərinə verilmiş tərifə əsasən maliyyə öhdəlikləri yaxud da kapital müddəası kimi təsnif edilir.

Kapital alətləri

Bütün öhdəliklər ödəndikdən sonra xalis aktivlərdə sahiblik hüququna dəlalət edən istənilən müqavilə kapital aləti sayılır. Qrup tərəfindən yerləşdirilən kapital alətləri, müvafiq yerləşdirmə xərcləri çıxıldıqdan sonra müvafiq vəsaitlərin daxil olması zamanı maliyyə hesabatlarında tanınır. Qrupun öz kapital alətini yenidən alması birbaşa olaraq kapitalda tanınır və çıxılır. Qrupun öz kapital alətlərinin alışı, satışı, buraxılması və ya ləğvi üzrə heç bir mənfəət və ya zərər gəlir və ya zərərdə tanınmır.

Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər

Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər qarşı tərəflərin pul və ya digər bənzər aktivlərin Qrupa ötürülməsi zamanı tanınır. Qeyri-törəmə öhdəliklər amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə ölçülür.

Əgər Qrup öz borcunu satın alırsa, bu öhdəlik maliyyə vəziyyəti hesabatından silinir və ödənilən vəsaitlə öhdəliyin qalıq dəyəri arasında olan fərq mənfəət və zərər hesablarında müvafiq olaraq öhdəliklərin vaxtından tez icra edilməsinin nəticəsi kimi təqdim edilir.

Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər

Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər fərdi müştərilərin, dövlət və özəl müəssisələrinin vəsaitlərini təmsil edir və amortizasiya olunmuş ilkin dəyər ilə tanınır.

Digər maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəlikləri ilkin olaraq bütün əməliyyat xərcləri çıxıldıqdan sonra ədalətli dəyər ilə ölçülür.

Digər maliyyə öhdəlikləri növbəti dövrlərdə effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə olunmaqla amortizasiya edilmiş maya dəyərində ölçülür və faiz xərcləri effektiv gəlir kriteriyasına əsaslanaraq tanınır.

Effektiv faiz dərəcəsi metodu, maliyyə öhdəliyinin amortizasiya olunmuş maya dəyərinin hesablanması və faiz xərci məbləğinin müvafiq dövrlər üzrə paylaşdırılmasını nəzərdə tutur. Bu metod maliyyə öhdəliyinin nəzərdə tutulan istifadə müddəti üzrə təxmin edilən gələcək ödəniləcək vəsaitləri və ya müvafiq olduqda, daha qısa müddət üzrə maliyyə öhdəliyinin qalıq dəyərini dəqiq diskontlaşdıran dərəcədir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasına xitam verilməsi

Maliyyə öhdəliyinə yalnız bu öhdəliyin silinməsi, ləğv edilməsi və ya müddətinin başa çatması hallarında xitam verilir. Tanınmasına xitam verilmiş maliyyə öhdəliyinin qalıq dəyəri ilə ödənilmiş və ya ödəniləcək məbləğlərin cəmi arasındakı fərq dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi üçün müəyyən edilmiş hüquq olduqda və ya eləcə də müqavilə üzrə əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktiv realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Maliyyə aktivlərinin müvəqqəti olaraq qarşı tərəfə transfer edilməsi zamanı bu maliyyə aktivləri qarşı tərəfin öhdəliyi ilə əvəzləşdirilmir.

4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)**4.6. Asossiasiya müəssisəsinə investisiya**

Qrupun əhəmiyyətli təsir göstərdiyi birləşmə müəssisəsi olan iştirak payına qoyulan sərmayə kapital metodundan istifadə etməklə hesablanır. Səhmdar metoduna əsasən, assosiasiya müəssisəsinə qoyulan investisiyalar ilkin dəyərlə tanınır. İnvestisiyanın balans dəyəri, alqı tarixindən etibarən iştirakçının xalis aktivlərinin Qrupun payında olan dəyişiklikləri tanımaq üçün düzəliş edilir.

Məcmu gəlir hesabatında iştirakçının əməliyyat nəticələrinin Qrupun payı əksini tapır. İştirak edildikdə, birbaşa asılı müəssisədə öz əksini tapan dəyişiklik Qrup, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatda tətbiq edildikdə hər hansı dəyişikliklərin payını tanıyır.

Qrup və tərəfdaş arasındakı əməliyyatlar nəticəsində yaranan həyata keçirilməmiş mənfəət və itkilər, iştirak payına olan marağı nəzərə alınmaqla silinir. Qrupun mənfəət və ya zərərin iştirak payı konsolidə edilmiş məcmu gəlir hesabatında əks etdirilir və iştirak payı daxilində vergi və nəzarət olunmayan mənfəətdən sonra mənfəət və zərər hesab olunur.

Səhmdar metodundan istifadə etdikdən sonra, Qrup öz investisiyasıya qoyulan investisiyalarından dəyərsizləşmə zərərinin tanınması zəruriliyini müəyyənləşdirir. Hər hesabat tarixində Qrup, assosiasiya olunmuş investisiyanın dəyərsizləşməsinin obyektiv sübutların olub-olmadığını müəyyən edir. Belə sübutlar mövcud olduqda, Qrup, assosiasiya olunmuş müəssisənin bərpa edilə bilən məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi dəyərsizləşmə məbləğini hesablayır və zərərin məcmu gəlir hesabatında "Assosiasiya zərərinin payı" kimi tanıyır. Satışda yaranan hər hansı bir mənfəət və zərər, satış gəlirləri ilə investisiyanın balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və ya zərərdə tanınır. İl ərzində Qrupun heç bir asılı müəssisəsi olmamışdır.

4.7. İnvestisiya əmlakı

Torpaq sahəsindən ibarət olan investisiya əmlakı kapital dəyərinin artırılması üçün nəzərdə tutulur. İnvestisiya əmlakı əməliyyat xərcləri daxil olmaqla ilkin dəyərlə ölçülür. İlkin tanınmadan sonra investisiya əmlakı ehtimal olunan zərər çıxılmaqla ilkin dəyərlə qeyd edilir. Dəyərsizləşmə aktivlərin faydalı istismar müddətinə bərabər hissələrə bölünməklə hesablanır ki, bu da 14 ildir.

İnvestisiya əmlakı satılaraq hesabdən silindikdə yaxud belə əmlak mütəmadi olaraq istismardan çıxarıldıqda və onun satılmasından iqtisadi mənfəətin əldə olunması güman edilmədikdə investisiya əmlakının tanınması dayandırılır. Əmlakın tanınmasının dayandırılmasından irəli gələn hər hansı gəlir yaxud zərər (əmlakın xalis satış gəliri ilə onun balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən olunmuş) onun tanınmasının dayandırıldığı dövrdə mənfəət və zərər hesabatına əlavə edilir.

4.8. Əmlak və avadanlıq, aktivdən istifadə haqqı

Əmlak və avadanlıqlar yığılmış amortizasiya və ehtimal edilən dəyər azalmaları üzrə ehtiyatlar çıxılmaqla tarixi dəyəri ilə tanınır. Köhnəlmə və amortizasiya əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin qalıq dəyərinə onların faydalı iqtisadi ömrü nəzərə alınmaqla hesablanmış dərəcələrdən istifadə etməklə tətbiq edilir.

**KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ****4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)****4.8. Əmlak və avadanlıq, aktivdən istifadə haqqı (davamı)**

Faydalı iqtisadi ömür təxminləri, qalıq dəyərləri və köhnəlmə/amortizasiya metodları hər bir hesabat tarixində yenidən təhlil edilir və təxminlərdə olan dəyişikliklərin təsiri prospektiv olaraq aşağıdakı dərəcələrdə tətbiq edilir:

Mebel və avadanlıq	25%
Kompüterlər	25%
Nəqliyyat vasitələri	25%
İcarə mülkiyyətinin təkmilləşdirilməsi	20%
Digər avadanlıqlar və Lizinq	20%

İstifadəyə verilmiş aktivlərin amortizasiyası, müvafiq icarə öhdəlikləri müddəti ərzində düz xətt metodundan istifadə etməklə aktivlərin dəyəri və ya qiymətləndirmə dəyəri yararlı ömrü ərzində çıxılıqda tanınır.

Mülkiyyətdə olan topraq amortizasiya olunmur.

Silindikdə, satılıqda və ya istifadəsinin davam etdirilməsi zamanı gələcəkdə iqtisadi faydanın əldə edilməsi təxmin edilmədikdə əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin tanınmasına xitam verilir. Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin tanınmasına xitam verilməsi nəticəsində yaranan mənfəət və zərərlər satış nəticəsində əldə edilən vəsaitlərlə aktivin qalıq dəyəri arasında olan fərq kimi hesablanır və dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Müqavilə bağlanarkən, Qrup müqavilənin icarə olub-olmamasını qiymətləndirir. Müqavilə müəyyən edilmiş aktiv üçün ödəniş müqabilində müəyyən müddət ərzində onun istifadəsinə nəzarət etmək hüququ verirsə, müqavilə icarədir və ya icarə tərkiblidir. Müqavilənin müəyyən edilmiş aktivin istifadəsinə nəzarət hüququnu verib-vermədiyini qiymətləndirmək üçün Qrup aşağıdakıları qiymətləndirir:

- müqavilə müəyyən edilmiş aktivin istifadəsinə nəzərdə tutur – bu, açıq və ya dolaylı şəkildə göstərilə bilər +və fiziki cəhətdən fərqlənə bilər və ya fiziki cəhətdən fərqli aktivin bütün imkanlarını təmsil etməlidir. Təchizatçının əsaslı əvəzetmə hüququ varsa, o zaman aktiv müəyyən edilmir;
- Qrup istifadə müddəti ərzində aktivdən istifadədən bütün iqtisadi səmərələri əldə etmək hüququna malikdir; və
- Qrup aktivdən birbaşa istifadə etmək hüququna malikdir. Qrup aktivin necə və hansı məqsədlə istifadə edildiyini dəyişdirmək üçün ən uyğun qərar qəbul etmə hüquqlarına malik olduqda bu hüquqa malikdir. Aktivin necə və hansı məqsədlə istifadə edilməsi barədə qərarın əvvəlcədən müəyyən edildiyi nadir hallarda, Qrup aktivdən birbaşa istifadə etmək hüququna malikdir, əgər :

- Qrupun aktivini idarə etmək hüququ varsa ; və ya
- Qrup aktivin necə və hansı məqsədlə istifadə olunacağını əvvəlcədən müəyyən edən şəkildə tərtib etmişdirsə.

İcarə komponentlərindən ibarət olan müqavilənin başlanğıcında və ya yenidən qiymətləndirilməsi zamanı Qrup müqavilədə nəzərdə tutulan məbləği nisbi müstəqil proses əsasında hər bir icarə elementinə ayırır. Bununla belə, əgər müqavilə icarə və qeyri-icarə komponentinə bölünə bilməzsə, o zaman Qrup icarəyə aid olmayan komponentləri ayırmamağı və icarə və qeyri-icarə komponentlərini vahid icarə komponenti kimi uçota almağı seçmişdir.

Qrup aktivdən istifadə hüququnu və icarə öhdəliyini icarənin başladığı tarixdə tanıyır. Aktivdən istifadə hüququ ilkin olaraq maya dəyəri ilə ölçülür ki, bu, başlanğıc tarixində və ya ondan əvvəl həyata keçirilən hər hansı icarə ödənişləri əlavə edilmiş icarə öhdəliyinin ilkin məbləğindən, əsas aktivin sökülməsi və çıxarılması ilə bağlı təxmin edilmiş məsrəflər, əsas aktivin və ya yerləşdiyi sahənin bərpası ilə bağlı məsrəflərdən , alınan hər hansı icarə stimulları çıxılmaqla ibarətdir.

**KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ**

4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)**4.8. Əmlak və avadanlıq, aktivdən istifadə haqqı (davamı)**

Aktivdən istifadə hüququ, başlama tarixindən faydalı ömürün sonuna və ya icarə müddətinin sonuna qədər düz xətt metodundan istifadə etməklə amortizasiya edilir. Aktivdən istifadə hüququnun təxmin edilən faydalı ömrü torpaq tikili və avadanlıqlarla eyni əsasda müəyyən edilir. Bundan əlavə, aktivdən istifadə hüququ hər il, əgər varsa, dəyərsizləşmə hesabına azaldılır və icarə öhdəliyinə müəyyən düzəlişlər edilir. İcarə öhdəliyi ilkin olaraq başlanğıc tarixində ödənilməmiş icarə ödənişlərinin cari dəyəri ilə ölçülür, icarədə nəzərdə tutulan faiz dərəcəsindən istifadə etməklə diskontlaşdırılır və ya bu dərəcəni asanlıqla müəyyən etmək mümkün olmadıqda Qrupun artan borc dərəcəsi əsas götürülür.

İcarə öhdəliyinin müəyyənləşdirilməsinə daxil edilən icarə ödənişlərinə aşağıdakılar daxildir:

- sabit ödənişlər, o cümlədən mahiyyət etibarilə sabit ödənişlər;
- indeksdən və ya dərəcədən asılı olan, başlanğıc tarixi kimi indeks və ya dərəcədən istifadə etməklə ilkin olaraq müəyyən edilən dəyişkən icarə ödənişləri;
- qalıq dəyər zəmanəti altında ödənilməsi gözlənilən məbləğlər; və
- Qrupun uzadılma opsiyonunu həyata keçirəcəyinə əsaslı şəkildə əmin olduğu alışı opsiyonunun icra qiyməti və Qrupun müqaviləni vaxtından əvvəl ləğv etməyəcəyinə əsaslı şəkildə əmin olmadığı halda, icarəyə erkən xitam verilməsinə görə cəzalar.

İcarə öhdəliyi effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür. İndeks və ya dərəcənin dəyişməsindən irəli gələn gələcək icarə ödənişlərində dəyişiklik olduqda, Qrupun qalıq dəyər zəmanətinə əsasən ödənilməsi gözlənilən təqribi məbləğə dəyişiklik olduqda və ya Qrup satınalma, uzadılma və ya xitam opsiyasından istifadə edib-etməməsi ilə bağlı qiymətləndirməsini dəyişərsə yenidən qiymətləndirmə olunur. İcarə öhdəliyi bu şəkildə yenidən qiymətləndirildikdə, aktivdən istifadə hüququnun balans dəyərinə müvafiq düzəliş edilir.

16 №-li MHBS ilə bağlı mühakimələr və qiymətləndirmə qeyri-müəyyənliklərindəki müvafiq dəyişikliklər aşağıda verilmişdir:

İcarəyə götürmə müddətini təyin edərkən rəhbərlik uzadılma opsiyasının həyata keçirilməsi və ya xitam verilmə opsiyasının həyata keçirilməməsi üçün iqtisadi stimulyaradan bütün faktları və halları nəzərə alır. İcarənin uzadılması (və ya xitam variantlarından sonrakı dövrlər) opsiyaları yalnız icarə müddətinin uzadılmasına (və ya xitam verilməməsi) əsaslı şəkildə əmin olduqda, icarə müddətinə daxil edilir. İcarə ödənişləri Qrupun artan borc faizindən ("ABF") istifadə etməklə diskontlaşdırılır.

4.9. Qeyri-maddi aktivlər

Müəyyən istismar ömrü olan ayrı-ayrılıqda alınmış qeyri-maddi aktivlər yığılmış köhnəlmə və yığılmış dəyərsizləşmə zərəri çıxılmaqla ilkin maya dəyəri ilə uçotda qeyd edilir. Köhnəlmə aktivin təxmin edilən faydalı istismar ömrü ərzində düz xətt metodundan istifadə etməklə uçotda tanınır. Təxmin edilən faydalı istismar ömrü və köhnəlmə metodu aşağıda göstərilən illik faiz dərəcəsi ilə perspektiv əsaslarla uçota alınan təxminlərdəki hər hansı dəyişikliklərin təsiri nəzərə alınmaqla hər hesabat dövrünün sonunda təhlil edilir.

Lisensiyaların və sertifikatların amortizasiya dərəcəsi 33.3%-dir,

Digər qeyri-maddi aktivlərin amortizasiya dərəcəsi 10%-dir.

Qeyri-maddi aktivlər satılaraq hesabdən silindikdə, yaxud onların sonrakı istismarı və ya satılması gələcəkdə iqtisadi mənfəət gətirmədikdə, belə aktivlərin tanınması dayandırılır. Qeyri-maddi aktivlərin tanınmasının dayandırılmasından yaranan gəlir və ya zərər, belə aktivlərin balans dəyəri ilə satışdan əldə olunan xalis gəlir məbləği arasındakı fərq kimi ölçülür və aktivin tanınması dayandırıldığı zaman mənfəət və zərər hesabatında tanınır.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)**4.10. Müsadirə edilmiş aktivlər**

Qrup məqsədamüvafiq hesab edildiyi hallarda müştərilərin öhdəlikləri müqabilində girov alır. Girov adətən müştəri əmlakının həbs olunmasını nəzərdə tutur və Qrupa müştərinin həm cari, həm də gələcək öhdəlikləri ilə əlaqədar əmlaka qarşı iddianın irəli sürülməsi üçün əsas yaradır.

Bəzi hallarda girov ödənilməmiş kreditlərin ötürülməsindən sonra müsadirə edilir. Müsadirə edilmiş girov ya balans dəyəri, ya da real dəyərindən satış üçün olan xərclər çıxılmaqla ölçülür.

4.11. Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Qrup maddi və istismar ömrü müəyyən olunmuş qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməyə məruz qalaraq qiymətlərinin düşüb – düşmədiyini müəyyənləşdirmək üçün hər hesabat dövrünün sonunda belə aktivlərin balans dəyərini təhlil edir. Dəyərsizləşmənin baş verdiyinə dəlalət edən hər hansı hallar mövcud olarsa, dəyərsizləşmə üzrə zərərin (əgər varsa) həcmi müəyyən etmək üçün aktivin bərpa dəyəri hesablanır.

Aktivin fərdi hallarda bərpa dəyərini hesablamaq mümkün olmazsa, Qrup belə aktivin aid olduğu gəlir gətirən aktivlər qrupunun bərpa dəyərini müəyyən edir. Fərdi gəlir gətirən aktivlər qrupunda yerləşdirilə bilər yaxud, başqa cür, müvafiq qaydada və ardıcılıq gözlənilməklə yerləşdirilmə əsasları müəyyən edilmiş ən kiçik gəlir gətirən aktivlər qrupunda yer alır. Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan və istifadə üçün hazır olmayan qeyri-maddi aktivlər ən azından ildə bir dəfə və ya dəyərsizləşmə əlaməti olduqda dəyərsizləşmə üzrə yoxlamadan keçirilməlidir.

Bərpa dəyəri ədalətli dəyərdən satış və istifadə dəyərlərini çıxıldıqdan sonra alınan daha yüksək məbləğdir. İstismar dəyərini qiymətləndirərkən təxmin edilən gələcək dövrlərin pul axınları pulun vaxt üzrə dəyərinin və gələcək pul axınları ilə bağlı təxminlərə düzəliş edilməmiş aktiv üçün səciyyəvi olan risklərin hazırkı bazar qiymətləndirilməsini özündə əks etdirən vergiyə qədərki diskont dərəcəsindən istifadə etməklə cari dəyərinə diskontlaşdırılır. Aktivin (yaxud gəlir gətirən aktivlər qrupunun) bərpa dəyərinin onun balans dəyərindən az olduğu hesablanarsa, belə aktivin (yaxud gəlir gətirən aktivlər qrupunun) balans dəyəri bərpa dəyərinə kimi azaldılır. Dəyərsizləşmə zərərinin yenidən qiymətləndirmədən irəli gələn azalma kimi hesab edildiyi hal olaraq müvafiq aktiv uçotda yenidənqiymətləndirilmiş dəyərdə əks olunmayana qədər, belə zərər dərhal mənfəət və zərər hesabatında tanınır.

Dəyərsizləşmə üzrə zərər sonradan əvəzləşdirilərsə, aktivin (yaxud gəlir gətirən aktivlər qrupunun) balans dəyəri hesablanmasına düzəliş verilmiş bərpa dəyərinə qədər artırılır, bu şərtlə ki, artırılmış belə balans dəyəri aktivin (yaxud gəlir gətirən aktivlər qrupunun) dəyərsizləşmənin tanınmadığı keçmiş illərdə müəyyən edilmiş balans dəyərindən artıq olmasın. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin yenidənqiymətləndirmədən irəli gələn artım kimi hesab edildiyi hal olaraq müvafiq aktiv yenidənqiymətləndirilmiş dəyərlə uçotda əks edilməyənə qədər, belə zərərin əvəzləşdirilməsi dərhal mənfəət və zərər hesabatında tanınır.

4.12. Digər aktivlər

Digər aktivlər ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərlə ölçülür və sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

4.13. Vergi qanunvericiliyi**Mənfəət vergisi**

Mənfəət vergisi xərcləri cari və təxirə salınmış vergi xərclərinin cəmindən ibarətdir.

Cari vergi xərci hesabat dövrü ərzində yaranmış vergi mənfəəti əsasında hesablanır. Hesabatdakı bəzi gəlir və xərclərin digər dövrlərdə vergi bazasına aid ediləcəyinə və bəzi maddələrin heç bir vaxt vergi bazasını hesablayarkən istifadə edilməyəcəyinə görə vergi mənfəəti maliyyə hesabatlarındakı mənfəətdən fərqlənir. Bankın cari mənfəət vergisi xərci, hesabat dövründə qüvvədə olan vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)**4.13. Vergi qanunvericiliyi (davamı)****Təxirə salınmış vergi**

Təxirə salınmış vergi isə aktiv və öhdəliklərin mühasibat uçotuna uyğun qalıq dəyərləri ilə onların vergiyə uyğun qalıq dəyərləri arasındakı fərqlərdən yaranan və gələcəkdə ödəniləcək və ya geri alınacaq məbləğlərin əsasında hesablanır və bu zaman öhdəlik üsulundan istifadə edilir. Təxirə salınmış vergi öhdəliyi ümumiyyətlə bütün vergi bazasını artıran maddələr üçün hesablanır, təxirə salınmış vergi aktivini isə bu aktivdən gələcəkdə istifadə etmək üçün kifayət qədər mənfəətin olması təxmini nəzərə alınaraq tanınır.

Müvəqqəti fərqlərin mühasibat mənfəətinə və vergi mənfəətinə təsir göstərməyən digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınması zamanı yarandığı hallarda (biznes kombinasiyaları istisna olmaqla), belə vergi aktiv və öhdəlikləri tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivinin qalıq dəyəri hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və əgər gələcəkdəki mənfəət əldə edilməsi ilə bağlı təxminlər bu aktivin reallaşdırmağa imkan vermirsə bu vergi aktivinin dəyəri tam və ya qismən bu təxminlərə uyğunlaşdırılmaq üçün azaldılır.

Təxirə salınmış vergini hesablayarkən vergi aktivinin reallaşdırılması və ya öhdəliyin ödənilməsi zamanı qüvvədə olan vergi dərəcəsindən istifadə edilməlidir. Birbaşa səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlar istisna olmaqla, təxirə salınmış vergi xərci və ya gəliri birbaşa məcmu gəlir hesabında əks etdirilir. Səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlarla bağlı təxirə salınmış vergilər də səhmdar kapitalında öz əksini tapır.

Qrup cari mənfəət vergisi aktivini mənfəət vergisi öhdəliyi ilə əvəzləşdirmək üçün qanuni və icrası mümkün olan hüququ mövcud olduqda; və təxirə salınmış aktiv və öhdəliklər bir vergi orqanı tərəfindən qoyulan məbləğlərə aid edildikdə və bu vergilər üzrə öhdəlik eyni müəssisəyə məxsus olduqda.

Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən bankların fəaliyyəti nəticəsində digər vergilər də yaranır. Bu vergilər əməliyyat xərclərinin bir hissəsi kimi tanınır və məcmu gəlir hesabatına daxil edilir.

4.14. Ehtiyatlar

Ehtiyatlar, Qrup keçmiş hadisələr nəticəsində cari hüquqi və ya əsaslanmış öhdəliyə malik olduqda, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi səmərə yaradan ehtiyatların azalma ehtimalı olduqda və öhdəlik məbləği etibarlı şəkildə qiymətləndirildikdə uçota alınır. Ehtiyat kimi tanınan məbləğ hesabat dövrünün sonunda müvafiq risklər və qeyri-müəyyənliklər də nəzərə alınmaqla cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan məbləğin təxmini göstəricisidir. Ehtiyatı hesablayarkən cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan pul vəsaitlərinin təxminindən istifadə edildirsə, ehtiyatın qalıq dəyəri bu pul vəsaitlərinin cari dövrə olan diskontlaşdırılmış dəyərinin cəminə bərabərdir (pulun vaxt dəyərinin əhəmiyyət kəsb etdiyi hallarda).

Ehtiyatın qarşılınması üçün tələb edilən iqtisadi faydaların tam və ya qismən üçüncü şəxslərin hesabına geri qaytarılması gözlənilirsə, debitor borc aktiv kimi yalnız o halda tanınır ki, üçüncü tərəfin kompensasiya ödəməsi ehtimalı var və bu məbləğ etibarlı şəkildə təxmin edilə bilər.

4.15. Digər öhdəliklər

Digər öhdəliklər ilkin olaraq ədalətli dəyərlə ölçülür və sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

4.16. Nizamnamə kapitalı

Adi səhmlər kapital olaraq təsnif edilir. Adi səhmlərin emissiyası ilə birbaşa əlaqəli olan əlavə xərclər bütün vergi təsirləri istisna olmaqla kapitaldan tutulma kimi tanınır. Adi səhmlər üzrə dividendlər elan olunduqları dövrdə azalma kimi tanınır. Yenidən qazanılmış kapital alətləri (xəzinə səhmləri) dəyərdə tanınır və kapitaldan çıxılır. Qrupun öz kapital alətlərinin alışı, satışı, buraxılması və ya ləğv edilməsi üzrə mənfəət və zərər hesabatında heç bir gəlir və ya zərər qeydə alınmır.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)**4.17. Faiz üzrə gəlir və xərclərin tanınması (davamı)**

Faiz gəliri və xərci effektiv faiz metodundan istifadə etməklə, hesablama metodu ilə uçot əsasında tanınır. Effektiv faiz metodu maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyinin yaxud maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri qrupunun amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz gəliri yaxud faiz xərcinin müvafiq dövr üzrə bölüşdürülməsi üsuludur.

Effektiv faiz dərəcəsi borc alətinin nəzərdə tutulan müddəti və ya (tətbiq olunarsa) daha qısa müddət ərzində hesablanmış nağd pul daxilolmalarını (o cümlədən, effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsini təşkil edən məntəqələrdə ödənilmiş yaxud alınmış bütün haqlar, əməliyyat xərcləri və digər mükafat yaxud endirimlər) ilkin tanınma anında xalis qalıq məbləğinədək dəqiqliklə diskontlaşdırılan dərəcədir.

Gəlir borc alətləri üzrə effektiv faiz dərəcəsi əsasında uçotda tanınır.

Maliyyə aktivi yaxud bənzər maliyyə aktivləri qrupu ehtimal olunan zərərin baş verməsi nəticəsində hesabdan qismən (bir hissəsi qismən) silinərsə, faiz gəliri bundan sonra dəyərsizləşmə üzrə zərərin ölçülərini müəyyən etmək məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması üçün tətbiq edilən faiz dərəcələrindən istifadə olunmaqla uçotda tanınır.

Ədalətli dəyərlə qeyd edilən aktivlər üzrə qazanılmış faizlər faiz gəliri daxilində təsnif edilir.

Kreditlərin verilməsinə görə komissiya haqları birbaşa xərclər ilə birlikdə təxirə salınır və kredit üzrə effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi uçotda tanınır. Kreditin ayrılması xüsusi kredit razılaşmasının bağlanmasına gətirib çıxaracağı ehtimal edilən hallarda, kreditin alınmasına görə komissiya haqqı birbaşa xərclər ilə birlikdə təxirə salınır və nəticədə verilən kreditin effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi uçotda tanınır. Kreditin alınması xüsusi kredit razılaşmasının bağlanması ilə nəticələnəcəyi ehtimal edilmədiyi hallarda, kreditin alınmasına görə komissiya haqqı kredit verilişi müddətinin qalan dövrü üzrə mənfəət və zərər uçotunda tanınır. Kreditin ayrılması öhdəliyinin müddəti kredit verilmədən başa çatarsa, belə öhdəliyə görə komissiya haqqı müddət başa çatdığı anda mənfəət və zərər uçotunda tanınır. Sindikasiya başa çatdığı zaman, kreditin sindikasiya haqları gəlirlər kimi uçotda tanınır. Bütün digər komissiya haqları yalnız xidmətlər göstərildikdən sonra tanınır.

4.18. Komissiya gəlir və xərclərinin tanınması

Kreditin köçürülməsi haqqı təxirə salınır və əlaqəli birbaşa xərclər ilə birlikdə kreditin effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi tanınır. Kredit öhdəliyinin müəyyən bir kreditləşmə razılaşmasına gətirib çıxaracağı ehtimalı olduqda, kredit öhdəliyi haqqı təxirə salınır və əlaqəli birbaşa xərclərlə birlikdə, nəticədə çıxarılan kreditin effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi tanınır. Kredit öhdəliyinin spesifik kreditləşmə razılaşmasına gətirib çıxaracağı ehtimalı olduqda, kredit öhdəliyi haqqı kredit öhdəliyinin qalan müddətində mənfəət və ya zərərdə tanınır. Kredit öhdəliyinin kreditlə nəticələnmədən sona çatdıqda, kredit öhdəliyi haqqı müddəti bitdikdə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Kredit xidmətlərinə görə xidmət haqqı xidmətlər kimi təqdim edilir. Bütün digər komissiyalar xidmətlər təqdim edildikdə tanınır.

4.19. Dividend gəlirinin tanınması

Dividend gəliri əks-dividend ("dividenddən kənar") tarixində tanınır (bu şərtlə ki, Qrupun iqtisadi mənfəətlərdən yararlanma biləcəyi mümkün olsun və mənfəətin məbləği düzgün hesablanma bilsin).

4.20. Əməliyyat xərcləri

Əməliyyat xərcləri xidmətdən istifadə etdikdən sonra və ya onların başlanğıc tarixində mənfəət və ya zərərdə tanınır.

4.21. Səhm üzrə mənfəət / zərər

Səhm üzrə mənfəət / zərər Bankın sahiblərinə aid olan mənfəət və ya zərərin hesabat ilində iştirak payının ağırlıqlı orta sayına bölünməsi ilə müəyyən edilir.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)**4.22. Mühüm mühasibat uçotu məlumatları və qeyri-müəyyən təxminlərin əsas mənbələri**

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasını rəhbərliyin maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin hesablanmış məbləğinə və dəyərsizləşmə və ədalətli dəyərlərə aid olan müavinətlərə təsir edən müəyyən qərarlar, hesablamalar və fərziyyələr verməsini tələb edir. Xüsusilə, müştərilərə dəyərsizləşmiş kreditlər üçün tələb olunan ehtiyatların səviyyəsini müəyyən edərkən və gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin vaxtı və məbləğinin qiymətləndirilməsində rəhbərliyin əhəmiyyətli qərarı tələb olunmur. Qiymətləndirmələr davamlı olaraq qiymətləndirilir və məqbul hesab edilən gələcək hadisələrin gözləntiləri də daxil olmaqla, tarixi təcrübəyə və digər amillərə əsaslanır. Qiymətləndirmə və əsaslandırılmış fərziyyələr davamlı olaraq nəzərdən keçirilir. Qiymətləndirmələr üzrə düzəlişlər prospektiv şəkildə tanınır.

Təxminlər və əsas götürülən fərziyyələr davamlı qaydada təhlil edilir. Mühasibat təxminlərinə olan düzəlişlər, belə düzəliş yalnız onun baş verdiyi dövrə təsir göstərdikdə həmin dövrdə, cari və gələcək dövrlərə təsir göstərdikdə isə, düzəlişin baş verdiyi və gələcək dövrdə tanınır. Kritik qiymətləndirmə qeyri-müəyyənlikləri 4.23-cü bənddə təsvir edilmişdir.

Maliyyə alətlərinə mülahizələr və qiymətləndirmələr

31 dekabr 2023-ci il tarixində başa çatan dövr üzrə maliyyə hesabatlarında tanınmış məbləğə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərən mühasibat uçotu siyasətinin tətbiqi ilə bağlı mühakimələrə edilən dəyişikliklər 9 sayılı MHBS-nin qəbul edilməsi nəticəsində tətbiqi ilə bağlı qərarlar belədir:

- Maliyyə aktivlərinin təsnifatı: aktivlərin saxlanıldığı biznes modelinin qiymətləndirilməsi və maliyyə aktivlərinin müqavilə şərtləri yalnız əsas pul vəsaitinin ödənilməməsi və faiz ödənilməməsi olub-olmadığını qiymətləndirir.
- Gözlənilən kredit itkisinin hesablanması (GKZ): 31 dekabr 2022-ci və 2023-cü il tarixlərində başa çatan illər üçün GKZ -də əhəmiyyətli təsir göstərən fərziyyələrə və qiymətləndirmə qeyri-müəyyənliklərinə edilən dəyişikliklər 9 sayılı MHBS-nin qəbul edilməsi nəticəsində yaranan dəyişikliklərə aiddir: Maliyyə alətləri. Təsir əsasən 9 sayılı MHBS metodologiyası əsasında GKZ hesablanması üçün istifadə edilən giriş, fərziyyə və üsullarla idarə olunur.

GKZ hesablamasında istifadə edilən giriş, fərziyyə və üsullar – 9 sayılı MHBS Metodologiya

Təsinin qiymətləndirilməsini müəyyən edərkən, şirkət tərəfindən nəzərdən keçirildiyi kimi, ən əhəmiyyətli təsiri olan və yüksək səviyyəli qərar tələb edən 9 sayılı MHBS-də əsas anlayışlar aşağıdakılardır:

Kredit riskinin əhəmiyyətli artımının qiymətləndirilməsi:

Kredit riskin əhəmiyyətli artımının nisbi əsasda qiymətləndirilməsi aparılır. Bir maliyyə aktivi üzrə kredit riskinin başlanmasından sonra əhəmiyyətli dərəcədə artdığını qiymətləndirmək üçün, Şirkət, maliyyə aktivinin gözlənilən ömrü boyunca hesabat tarixində baş verən səhv riskini müqayisədə, baş vermədikdə default riskinin riskini müqayisə edərək, əsas risk göstəriciləri Şirkətin mövcud risk idarəetmə proseslərində istifadə olunur.

Aşağıdakı göstəricilərə əsasən hər bir fərdi məruzə üçün kredit riskində əhəmiyyətli artımların qiymətləndirilməsi ən azı üç ayda bir dəfə həyata keçiriləcəkdir. Aşağıdakı faktorlardan hər hansı birinin kredit riskində əhəmiyyətli bir artımın meydana gəldiyini ifadə edərsə, alət Mərhələ 1-dən Mərhələ 2-ə köçürülür:

- İlk tanınma ilə müqayisədə kredit riskində əhəmiyyətli artımlar üçün limit qoyulur.
- Əhəmiyyətli dərəcədə artmış mövqeləri yaxşılaşdırmaq üçün mərhələlərin nəticələrini qiymətləndirmək və zərurət yaranıqda düzəlişlər etmək üçün əlavə keyfiyyətli rəylər aparılır.
- 9 sayılı MHBS öhdəliyin 30 gündən gec olmayaraq alətlərin kredit riskinə əhəmiyyətli dərəcədə artdığını sübuta yetirir.

4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)**4.22. Mühüm mühasibat uçotu məlumatları və qeyri-müəyyən təxminlərin əsas mənbələri (davamı)****Kredit riskinin əhəmiyyətli artımının qiymətləndirilməsi (davamı):**

Mərhələ 2 və Mərhələ 3 arasındakı hərəkətlər, maliyyə aktivlərinin olduğu kimi kreditlərin dəyərsizləşməsinə əsaslanan hesabat tarixidir. 9 sayılı MHBS-ə uyğun olaraq kredit dəyərsizləşməsinin müəyyən edilməsi, 39 sayılı MUBS-a uyğun olaraq dəyərsizləşmə obyektiv sübutlar üçün maliyyə aktivlərinin fərdi qiymətləndirilməsinə oxşardır.

Makroiqtisadi amillər, Gələcək yönümlü informasiyalar (GYİ) və müxtəlif senarilər:

Hər bir mərhələ üçün gözlənilən kredit itkilərinin ölçülməsi və kredit riskində əhəmiyyətli artımların qiymətləndirilməsi keçmiş hadisələr və mövcud şəraitlər haqqında məlumatları, eləcə də gələcək hadisələrin və iqtisadi şəraitin məqbul və dəstəklənən proqnozlarını nəzərdən keçirməlidir. İrəli görünən məlumatların qiymətləndirilməsi və tətbiqi mühüm mühakimə tələb edir.

Mərhələ 1 və Mərhələ 2 kredit itkiləri ehtimallarını qiymətləndirmək üçün istifadə edilən DE, Defolt halında zərər (DZH) və Default halında risklərin həcmi (DHRH) girişləri tarixi tendensiyalara və makroiqtisadi dəyişənlərə (ya da makroiqtisadi dəyişənlərdəki dəyişikliklərə) əsasən müvafiq portfəldə kredit itkiləri modelləşdirilir. Rəhbərliyin bünövrəsi makroiqtisadi faktorları portfelin mövcud vəziyyəti ilə ən yaxşı idarəetmə təxmin və məlumatlarına əsaslanaraq uyğunlaşdırmaq üçün də istifadə olunur. Mərhələ 1 və Mərhələ 2-də gözlənilən kredit itkilərinin qiymətləndirilməsi minimum üç makroiqtisadi göstəriciləri nəzərdən keçirən diskontlaşdırılmış ehtimalı ağırlıqlı təxmindir.

Defoltun təsviri

Gözlənilən kredit itkilərinin ölçülməsində istifadə edilən standartın müəyyən edilməsi və mərhələlər arasında hərəkətin müəyyənəndirilməsi üçün qiymətləndirmə, daxili kredit riskinin idarə olunması məqsədləri üçün istifadə edilən defoltun müəyyən edilməsinə uyğun gəlir. 9 sayılı MHBS standartı müəyyən etmir, ancaq gecikmə 90 gündən artıq olan zaman baş verən hadisənin baş vermə ehtimalı ehtimalını ehtiva edir.

Ömür müddəti

GKZ -ni qiymətləndirərkən, Qrupun kredit riskinə məruz qaldığı maksimum müqavilə dövrünü nəzərdən keçirməlidir. Bütün tətbiq olunan müqavilə şərtləri, qabaqcadan ödəniş variantları və uzadılması və köçürmə variantları daxil olmaqla, gözlənilən ömür müddətinin müəyyən edilməsi zamanı nəzərə alınır. Sabit ödəmə qabiliyyəti olmayan bəzi kreditlər üçün gözlənilən ömrü Qrupun kredit riskinə məruz qaldığı dövr əsasında hesablanır.

İdarəetmə

Mövcud risklərin idarə edilməsi çərçivəsinə əlavə olaraq, Qrup 9 sayılı MHBS dəyərsizləşmə prosesinə nəzarət etmək üçün daxili komitə yaratmışdır. Komitə Maliyyə, Risklərin İdarə Edilməsi və İqtisadiyyat sahəsində yüksək səviyyəli nümayəndələrdən ibarətdir və gözlənilən kredit itkiləri təxminlərimizdə istifadə olunan əsas giriş və fərziyyələrin nəzərdən keçirilməsi və təsdiqlənməsi üçün məsuliyyət daşıyır. Həmçinin ümumi ehtiyat nəticələrinin maliyyə hesabatlarına daxil edilməsinin uyğunluğunu qiymətləndirir ARMB-nin iqtisadi normativləri ilə yanaşı, Bankın maliyyə aktivinin dəyərsizləşdiyini müəyyən edərkən nəzərə aldığı əsas amillər onun vaxtında ödənmə statusu və müvafiq olduqda, əlaqədar girovun realizə edilməsidir.

4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)**4.22. Mühüm mühasibat uçotu məlumatları və qeyri-müəyyən təxminlərin əsas mənbələri****İdarəetmə (davamı)**

Dəyərsizləşmənin baş tutduğuna dair obyektiv dəlilin olduğunu müəyyən etmək üçün aşağıdakı əsas meyarlar da həmçinin istifadə edilir:

- Müştərinin biznes modelinin həyat qabiliyyəti və onun maliyyə çətinliklərindən adlayaraq uğurla ticarət etmək, borc öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər nağd pul axını yaratmaq potensialı;
- Qiymətli kağızların (və digər kredit kompensasiyalarının) realizasiya qiyməti və sahibliyin uğurla qaytarıla bilmək ehtimalı;
- Borc məbləğinin bərpasına cəlb edilmiş hər hansı xərcin saxlanması ehtimalı;
- Borclu haqqında banka məlum olan maliyyə məlumatına görə, borclu əsaslı maliyyə çətinliklərindən əziyyət çəkir;
- Borclu müflislik və ya maliyyə baxımından yenidən təşkilatlanma haqqında düşünür; və
- Borcluya təsir edən beynəlxalq və ya yerli iqtisadi şərtlər nəticəsində, ödəmə statusunda mənfi dəyişiklik yaranıb.

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin tanınması

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin tanınması dərəcəsi çıxıla bilən müvəqqəti fərqlərin istifadə oluna bilməsi üçün Şirkətin gələcək vergiyə cəlb edilən mənfəətinin əldə edilməsi ehtimalının qiymətləndirilməsinə əsaslanır. Əlavə olaraq, əhəmiyyətli mühakimə istənilən hüquqi və ya iqtisadi məhdudiyyətlərin təsirinin və ya müxtəlif vergi qanunvericiliyində qeyri-müəyyənliklərin qiymətləndirilməsində tələb olunur.

4.23 Hesablamanın qeyri-müəyyənliyi

Aktivlərin, öhdəliklərin, gəlirin və xərclərin tanınması və qiymətləndirilməsi üzrə ən əhəmiyyətli təsiri olan hesablamalar və fərziyyələr haqqında məlumat aşağıda göstərilib. Faktiki nəticələr əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər.

Dəyərdən düşən aktivlərin yararlılıq müddəti

Rəhbərlik, aktivlərin Qrup üzrə gözlənilən faydasına əsaslanaraq hər bir hesabat tarixində, əmlak və avadanlıqları və qeyri-maddi aktivləri də özündə cəmləşdirən bütün amortizasiya oluna bilən və aktivlərin yararlılıq müddətini nəzərdən keçirir. Bununla yanaşı, , xüsusilə proqram təminatı və IT avadanlıqları ilə bağlı faktiki nəticələr, texniki köhnəlmələr səbəbilə fərqlənə bilər.

Əsas vəsaitlərin və qeyri-maddi aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Dəyərsizləşmə zərəri aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin balans dəyərinin bərpa edilə bilən məbləğdən artıq olduğu məbləğdə tanınır. Bərpa edilə bilən məbləği müəyyən etmək üçün rəhbərlik hər bir pul vəsaitlərini yaradan vahiddən pul vəsaitlərinin gözlənilən gələcək hərəkətini qiymətləndirir və həmin pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış dəyəri hesablamaq məqsədilə münasib faiz dərəcəsini müəyyən edir. Pul vəsaitlərinin gözlənilən gələcək hərəkətinin qiymətləndirilməsi prosesində rəhbərlik gələcək əməliyyat nəticələri haqqında fərziyyələrini edir.

Bu fərziyyələr gələcək hadisələrə və hallara aiddir. Faktiki nəticələr dəyişə bilər və növbəti maliyyə ili ərzində Qrupun aktivlərində əhəmiyyətli düzəlişlərə səbəb ola bilər. Bir çox hallarda tətbiq olunan diskont dərəcəsinin müəyyən edilməsinə bazar riskinə və aktivə xas risk amillərinə müvafiq düzəlişlərin qiymətləndirilməsi daxildir.

**KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ****4. ƏSAS UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN XÜLASƏSİ (DAVAMI)****4.23. Hesablamanın qeyri-müəyyənliyi (davamı)****Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat**

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyatlar çıxılmaqla amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür. Dəyərsizliyə görə ehtiyatların qiymətləndirilməsi mühüm mühakimənin və qiymətləndirmələrin həyata keçirilməsini nəzərdə tutur. Qrup, ehtiyatların Qrupun kredit portfelində yaranan zərərləri ödəmək üçün kifayət etməsi qənaətinə olan bir səviyyədə ehtiyatların saxlanması məqsədi ilə dəyərsizləşmə ehtiyatlarını qiymətləndirir. Hükümlərin hesablanması əsasən GKZ modeli və tətbiq olunan prudensial tənzimləmələrlə təyin olunan vaxt əsas meyarlarından istifadə olunur.

Ehtiyatlar

Ehtiyatlar rəhbərliyin hesablamalarına əsasən ətraf mühitə aid olan əməliyyatlardan əldə edilən məlumatlardan əldə edilir. Həssaslıq, Qrupun hesabatındakı xalis gəliri əhəmiyyətli dərəcədə üstələməməsi və onun öhdəliklərini azaltması üçün müddəaları qiymətləndirərkən həyata keçirilir.

Şərti öhdəlik

Qrup əməliyyatlarının xarakterindən asılı olaraq adi biznes fəaliyyətində yaranan məhkəmə proseslərinə cəlb oluna bilər. Tədbirlərdən yaranan şərti öhdəliklər üçün ehtiyat iqtisadi resursların xaric olma ehtimalına və belə çıxışın qiymətləndirilməsinin etibarlılığına əsaslanır. Belə məsələlər çoxsaylı qeyri-müəyyənliklərə məruz qalır və fərdi məsələlərin nəticəsi güvən ilə proqnozlaşdırıla bilməz. Qiymətləndirmə və əsaslandırılmış fərziyyələr davamlı olaraq nəzərdən keçirilir. Qiymətləndirmələr prospektiv şəkildə tətbiq olunur.

5. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MƏRKƏZİ BANKINDA YERLƏŞDİRİLMİŞ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Nağd pul	17,697,988	17,681,050
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş vəsaitlər	33,179,755	13,011,639
Cəmi pul vəsaitləri və Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında	50,877,743	30,692,689

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında (ARMB) yerləşdirilmiş vəsaitlərə daxil edilmiş ARMB-də yerləşdirilən məcburi ehtiyat depoziti 31 dekabr 2023-ci il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə müvafiq olaraq 31,912,717 AZN və 7,189,051 AZN məhdud məbləğlərdən ibarət olmuşdur. Bank müxbir hesablarındakı bütün vəsaitlərdən istifadə etmək hüququnu əldə edir, bu şərtlə ki, vəsaitlərin orta günlük qalığı 30 gün müddətində tələb olunan məcburi ehtiyat məbləğindən çox olsun.

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ**KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ****5. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MƏRKƏZİ BANKINDA YERLƏŞDİRİLMİŞ VƏSAİTLƏR (DAVAMI)****5.1. Konsolidə edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat məqsədi üçün pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri**

	31 dekabr 2023-ci il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Pul vəsaitləri və Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş vəsaitlər (Qeyd 5)	50,877,743	30,692,689
İlkin ödəniş müddəti 90 gündən artıq olmamaqla digər banklardan alınacaq vəsaitlər	13,004,694	19,006,597
Müxbir hesablar (Qeyd 6)	13,677,189	55,508,480
	77,559,626	105,207,766
Çıxılsın: Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş məcburi ehtiyat depoziti	(31,912,717)	(7,189,051)
Çıxılsın: Bloklaşdırılmış hesablar	(170,000)	(170,000)
Cəmi pul və pul vəsaitləri	45,476,909	97,848,715

Məcburi ehtiyat depozitləri və bloklaşdırılmış hesablar Bankın gündəlik əməliyyatlarında istifadə üçün əlverişli deyil. Pul vəsaitləri və ARMB-də yerləşdirilmiş vəsaitlər və məcburi minimum ehtiyat depozitləri faiz gəliri gətirmir.

6 BANKLARDAN ALINACAQ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Overnayt və müddətli depozitlər	416,621,301	407,723,376
Müxbir hesablar	13,677,189	55,508,480
	430,298,490	463,231,856
Çıxılsın: dəyərdəndüşmə zərəri üzrə ehtiyat	(4,357,656)	(4,642,855)
Cəmi banklardan alınacaq vəsaitlər	425,940,834	458,589,001

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə digər banklardan alınan vəsaitlərə daxil edilmiş hesablanmış faiz gəlirləri müvafiq olaraq 7,579,301 AZN və 3,965,376 AZN təşkil etmişdir. İllik faiz dərəcəsi 1.5% - 6.25% arasında dəyişir (2022: 1.5% - 6.25%)

Dəyərsizləşmə üçün ehtiyatda dəyişiklik aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
1 yanvar tarixinə balans	4,642,855	5,529,273
İl üçün ödəniş	(285,199)	(886,418)
31 dekabr tarixinə balans	4,357,656	4,642,855

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI) 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

6 BANKLARDAN ALINACAQ VƏSAİTLƏR (DAVAMI)

	12 aylıq GKZ AZN	31 dekabr 2023-cü il Ömür müddəti ər- zində GKZ üzrə dəyər- sizləşməmiş kreditlər AZN	Ömür müddəti ərzində GKZ üzrə dəyər- sizləşmiş kreditlər AZN	Cəmi qalıq dəyər AZN
Ümumi məbləğ	430,111,906	-	186,584	430,298,490
Dəyərsizləşmə üzrə zərər üçün ehtiyat	(4,171,072)	-	(186,584)	(4,357,656)
	425,940,834	-	-	425,940,834

	12 aylıq GKZ AZN	31 dekabr 2022-ci il Ömür müddəti ərzində GKZ üzrə dəyər- sizləşməmiş kreditlər AZN	Ömür müddəti ərzində GKZ üzrə dəyər- sizləşmiş kreditlər AZN	Cəmi qalıq dəyər AZN
Ümumi məbləğ	463,029,228	-	202,628	463,231,856
Dəyərsizləşmə üzrə zərər üçün ehtiyat	(4,440,227)	-	(202,628)	(4,642,855)
	458,589,001	-	-	458,589,001

7 MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	259,702,960	244,646,981
Çıxılsın: kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(9,373,083)	(9,324,949)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	250,329,877	235,322,032

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərində başa çatmış illər üzrə ehtimal olunan zərər üzrə hərəkətlər 18 saylı Qeyddə açıqlanır.

Müştərilərə verilmiş kreditlərə daxil edilmiş 31 dekabr 2023-ci il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə hesablanmış faiz gəlirləri müvafiq olaraq 3,310,832 AZN və 3,099,722 AZN təşkil etmişdir. Orta çəkili faiz dərəcəsi 6.20%-ə (2022: 6.02 %) bərabər idi.

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI) 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

7 MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR (DAVAMI)

Aşağıdakı cədvəldə girovun ədalətli dəyəri deyil, növünə görə təhlil edilmiş müştərilərə verilmiş kreditlərin yekun balans dəyəri göstərilir:

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Depozitlər və blok edilmiş nəğd pul əsasında təmin edilmiş kreditlər	201,964,075	198,763,973
Avadanlıqlar əsasında təmin edilmiş kreditlər	16,684,020	13,176,114
Qarantıya əsasında təmin edilmiş kreditlər	15,173,556	10,113,302
Təminatlı kreditlər	8,965,812	8,548,494
Daşınmaz əmlak əsasında təmin edilmiş kreditlər	8,815,107	7,138,104
Digər	8,100,390	6,906,994
	259,702,960	244,646,981
Çıxılsın: kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(9,373,083)	(9,324,949)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	250,329,877	235,322,032

Aşağıdakı cədvəldə sənaye sektoru üzrə təhlil edilmiş müştərilərə kreditlərin yekun balans dəyərləri göstərilir:

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Sektorlar üzrə təhlil		
Ticarət və xidmət	164,409,248	143,283,356
Fiziki şəxslər	23,543,631	18,884,628
Kənd təsərrüfatı	22,121,521	22,674,674
İstehsal	8,586,536	21,973,535
Tikinti	2,725,470	2,725,470
Digər	38,316,554	35,105,318
	259,702,960	244,646,981
Çıxılsın: kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(9,373,083)	(9,324,949)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	250,329,877	235,322,032

Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər aşağıdakı məhsullardan ibarətdir:

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
İpoteka kreditləri	16,272,958	11,985,193
İstehlak kreditləri	5,751,221	5,157,385
Plastik kartlar	1,188,211	1,410,808
Avtomobil kreditləri	331,241	331,242
	23,543,631	18,884,628
Çıxılsın: kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(1,889,873)	(2,642,368)
Cəmi fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər və avanslar	21,653,758	16,242,260

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI) 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

7 MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR (DAVAMI)

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə bütün kreditlər (portfelin müvafiq olaraq 100%-i həcmində) Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən müştərilərə verilmişdir ki, bu da bir ölkə daxilində əhəmiyyətli coğrafi təmərküzləşmənin bir göstəricisidir.

	31 Dekabr 2023			
	12 aylıq GKZ	Ömür müdəti ərzində GKZ üzrə dəyər-sizləşməmiş kreditlər	Ömür müdəti ərzində GKZ üzrə dəyər-sizləşmiş kreditlər	Cəmi qalıq dəyər
	AZN	AZN	AZN	AZN
Müştərilərə verilmiş kreditlərin və avansların ümumi məbləği	251,827,297	555	7,875,108	259,702,960
MHBS-a uyğun olaraq dəyər-sizləşmə üzrə ehtiyat	(1,586,631)	-	(7,786,452)	(9,373,083)
	250,240,666	555	88,656	250,329,877
	31 Dekabr 2022			
	12 aylıq GKZ	Ömür müdəti ərzində GKZ üzrə dəyər-sizləşməmiş kreditlər	Ömür müdəti ərzində GKZ üzrə dəyər-sizləşmiş kreditlər	Cəmi qalıq dəyər
	AZN	AZN	AZN	AZN
Müştərilərə verilmiş kreditlərin və avansların ümumi məbləği	236,703,329	28,472	7,915,180	244,646,981
MHBS-a uyğun olaraq dəyər-sizləşmə üzrə ehtiyat	(1,502,212)	(1,210)	(7,821,527)	(9,324,949)
	235,201,117	27,262	93,653	235,322,032

31 dekabr 2023-cü il tarixinə müştərilərə verilən kredit üçün gözlənilən kredit zərərindəki (ECL) hərəkət aşağıdakı kimidir:

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	CƏMİ
	AZN	AZN	AZN	AZN
ECL ehtiyatı				
1 yanvar balansı	1,502,212	1,210	7,821,527	9,324,949
Silinmə	-	-	(483)	(483)
İl ərzində hesablama/(azalma)	84,419	(1,210)	(34,592)	48,617
CƏMİ	1,586,631	-	7,786,452	9,373,083

31 dekabr 2022-ci il tarixinə müştərilərə verilən kredit üçün gözlənilən kredit zərərindəki (ECL) hərəkət aşağıdakı kimidir:

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	CƏMİ
	AZN	AZN	AZN	AZN
ECL ehtiyatı				
1 yanvar balansı	2,179,736	3,252	8,419,888	10,602,876
Silinmə	-	-	(256,190)	(256,190)
İl ərzində azalma	(677,524)	(2,042)	(342,171)	(1,021,737)
CƏMİ	1,502,212	1,210	7,821,527	9,324,949

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI) 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

8 DİGƏR MƏCMU GƏLİRDƏ ƏDALƏTLİ DƏYƏRİNDƏ TANINAN MALİYYƏ AKTİVLƏRİ

Kotirovkasız kapital investisiyaları	İştirak payı, %		31 dekabr	31 dekabr
	2023	2022	2023-cü il	2022-ci il
Azərbaycan Sənaye Sığorta ASC	5.00	5.00	834,140	834,140
MilliKart MMC	8.33	8.33	500,000	500,000
Bakı Fond Birjası QSC	9.52	9.52	120,000	120,000
			1,454,140	1,454,140
Yenidən qiymətləndirmə üzrə gəlir- xalis			553,839	502,864
Cəmi satıla bilən investisiyalar			2,007,979	1,957,004

Rəhbərlik bu investisiyaların balans dəyərində heç bir dəyərdən düşmə olmadığını bildirir, çünki bunlar aktiv şirkətlərdir. Ədalətli dəyər investisiya qoyulan müəssisələrin maliyyə nəticələri və müəyyən qiymətləndirmə üsulları nəzərə alındıqdan sonra müəyyən edilmişdir.

	31 dekabr	31 dekabr
	2023-cü il	2022-ci il
	AZN	AZN
Digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyərində tanınan maliyyə aktivlərin-in yenidən qiymətləndirməsi üzrə gəlir	553,839	502,864
Əlaqədar təxirə salınmış vergi effekti	(110,768)	(100,573)
	443,071	402,291

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI) 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

9 ƏMLAK VƏ AVADANLIQLAR

	Torpaq və binalar AZN	Mebel və avadanlıqlar AZN	Kompüterlər AZN	Nəqliyyat vasitələri AZN	İcarəyə götürülmüş mülkiyyətin təkmilləşdirilməsi AZN	Digər avadanlıqlar AZN	Lizinq AZN	Aktivdən istifadə haqqı AZN	Cəmi AZN
2023									
İlkin dəyəri									
01 yanvar 2023-ci il	320	3,550,846	3,465,993	410,279	102,527	9,355	67,099	1,285,532	8,891,951
Əlavələr	-	4,029	1,561,131	-	-	1,986	-	166,914	1,734,060
Silinmələr	-	-	-	(91,072)	-	-	-	-	(91,072)
31 dekabr 2023-ci il	320	3,554,875	5,027,124	319,207	102,527	11,341	67,099	1,452,446	10,534,939
Yığılmış köhnəlmə									
01 yanvar 2023-ci il	-	(2,839,963)	(2,738,614)	(410,279)	(102,527)	(8,064)	(67,099)	(621,884)	(6,788,430)
İl üzrə xərc	-	(401,681)	(613,175)	-	-	(1,082)	-	(260,375)	(1,276,313)
Silinmə üzrə xərc	-	-	-	91,072	-	-	-	-	91,072
31 dekabr 2023-ci il	-	(3,241,644)	(3,351,789)	(319,207)	(102,527)	(9,146)	(67,099)	(882,259)	(7,973,671)
Xalis balans dəyəri									
31 dekabr 2023-ci il	320	313,231	1,675,335	-	-	2,195	-	570,187	2,561,268

Qrup icarə öhdəliklərini 16 №-li MUBS-a uyğun olaraq icarəyə götürülmüş binalar üzrə qalan icarə ödənişlərinin cari dəyəri ilə uçota almışdır. Qrup icarə öhdəliklərinə bərabər istifadə hüququ aktivlərini uçota almışdır. Əlavə məlumat üçün 15 sayılı qeydlərə baxın.

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

9 ƏMLAK VƏ AVADANLIQLAR (DAVAMI)

2022	Torpaq və binalar AZN	Mebel və avadanlıqlar AZN	Kompüterlər AZN	Nəqliyyat vasitələri AZN	İcarəyə götürülmüş mülkiyyətin AZN	Digər avadanlıqlar AZN	Lizinq AZN	Aktivdən istifadə haqqı AZN	Cəmi AZN
İlkin dəyəri									
01 yanvar 2022-ci il	320	3,805,769	3,288,959	554,679	102,527	25,881	67,099	674,610	8,519,844
Əlavələr	-	9,180	290,060	-	-	-	-	678,802	978,042
Silinmələr	-	(264,103)	(113,026)	(144,400)	-	(16,526)	-	(67,880)	(605,935)
31 dekabr 2022-ci il	320	3,550,846	3,465,993	410,279	102,527	9,355	67,099	1,285,532	8,891,951
Yığılmış köhnəlmə									
01 yanvar 2022-ci il	-	(2,538,205)	(2,462,678)	(513,562)	(102,527)	(23,141)	(67,099)	(375,478)	(6,082,690)
İl üzrə xərc	-	(565,838)	(387,507)	(40,571)	-	(1,402)	-	(264,507)	(1,259,825)
Silinmə üzrə xərc	-	264,080	111,571	143,854	-	16,479	-	18,101	554,085
31 dekabr 2022-ci il	-	(2,839,963)	(2,738,614)	(410,279)	(102,527)	(8,064)	(67,099)	(621,884)	(6,788,430)
Xalis balans dəyəri									
31 dekabr 2022-ci il	320	710,883	727,379	-	-	1,291	-	663,648	2,103,521

Rəhbərlik hesab edir ki, 2023-cü il 31 dekabr tarixindən sonra Qrupun əmlak və avadanlıqlarının balans dəyərində dəyərində dəyərsizləşmə olmamışdır. (2022: Sıfır).

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ**KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ****10 QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR**

Qeyri-maddi aktivlər ibarətdir:

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
İlkin dəyəri		
İlin əvvəlinə	4,573,915	4,765,036
Əlavələr	140,413	103,582
Silinmə	-	(294,703)
İlin sonuna	4,714,328	4,573,915
Yığılmış amortizasiya		
İlin əvvəlinə	(2,625,695)	(2,404,076)
İl üzrə tutulmalar	(551,641)	(515,311)
Silinmə	-	293,692
İlin sonuna	(3,177,336)	(2,625,695)
Xalis balans dəyəri	1,536,992	1,948,220

11 DİGƏR AKTİVLƏR

Digər aktivlər ibarətdir:

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Digər maliyyə aktivləri:		
Pul köçürmələri və plastik kart əməliyyatları üzrə hesablaşmalar	5,679,833	5,242,118
Digər	3,242,108	3,235,881
Cəmi maliyyə aktivləri	8,921,941	8,477,999
Digər qeyri-maliyyə aktivləri:		
Əmlak və avadanlıqlar üzrə təchizatçılara ödənilmiş avanslar	14,257	955,827
Əvvəlcədən ödənilmiş xərclər	161,391	280,567
Digər	87,948	568,952
Cəmi qeyri-maliyyə aktivləri	263,596	1,805,346
Cəmi digər aktivlər	9,185,537	10,283,345

12 AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MƏRKƏZİ BANKINA QARŞI ÖHDƏLİK

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankına qarşı öhdəlik	34,469	68,939

Qrupun ARMB-dan əldə edilmiş, bitmə tarixi 18 dekabr 2024-cü il və 19 dekabr 2024-cü il və qalıq dəyərləri 26,465 AZN (31 dekabr 2022: 52,929 AZN) və 8,004 AZN (31 dekabr 2022: 16,010 AZN) olan iki krediti vardır. Kreditlərin illik faiz dərəcəsi 0.1 %-dir.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

13 BANKLAR VƏ DÖVLƏT QURUMLARINA QARŞI ÖHDƏLİK

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Banklardan alınmış depozitlər	119,685,029	136,120,266
Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun və Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi ödəniləcək vəsaitlər	21,189,393	19,108,156
Azərbaycan İpoteka Fonduna ödəniləcək vəsaitlər	15,621,115	11,816,163
Digər bankların müxbir hesabları	2	2
Cəmi banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	156,495,539	167,044,587

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə banklardan və dövlət qurumlarından alınan əmanətlər üzrə hesablanmış faiz xərcləri müvafiq olaraq 2,555,029 AZN və 1,490,266 AZN təşkil etmişdir.

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə Qrupun maliyyə institutundan aldığı kreditlər və depozitlərin məbləği müvafiq olaraq 119,685,029 AZN və 136,120,266 AZN təşkil etmişdir. Bu kreditlərin ödəmə müddəti 1 il (2022: 1 il) və illik faiz dərəcəsi 2.5%-5.6% (2022: 1%-8%) təşkil edir.

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə banklara və dövlət qurumlarına qarşı öhdəliyə, Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun və Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyinin verdiyi müvafiq olaraq 21,189,393 AZN və 19,108,156 AZN məbləğində kreditlər daxildir. Bu kreditlərin qaytarılma müddəti 1 ildən 7 ilə qədərdir və illik faizi dərəcəsi 1%-2% (2022: 1%-2.5%) təşkil edir.

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə banklara və dövlət qurumlarına ödəniləcək vəsaitlərə Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunun verdiyi müvafiq olaraq 15,621,115 AZN və 11,816,159 AZN məbləğində kreditlər daxildir. Bu kreditlərin qaytarılma müddəti 1 ildən 25 ilə qədərdir (2022-ci il: 1-25 il) və illik faiz dərəcəsi 1%-4%-dir (2022:1%-4%).

14 MÜŞTƏRİLƏR TƏRƏFİNDƏN YERLƏŞDİRİLMİŞ DEPOZİTLƏR

Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Müddətli depozitlər	340,500,683	373,084,710
Tələb əsasında ödənilən	131,472,802	89,075,126
Cəmi müştərilərin yerləşdirdiyi depozitlər	471,973,485	462,159,836

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə müştərilərin depozitlərinə daxil edilmiş hesablanmış faiz xərcləri müvafiq olaraq 4,285,284 AZN və 5,605,379 AZN təşkil etmişdir.

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il 15,517,864 AZN və 17,280,775 AZN məbləğlərində müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər Azərbaycan Respublikasının Əmanətlərin Sığortalanması Fondu tərəfindən sığortalanmışdır. Müştəri depozitləri üzrə ortalama faiz dərəcəsi məlumatı Qeyd 29-də göstərilmişdir.

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI) 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

14 MÜŞTƏRİLƏR TƏRƏFİNDƏN YERLƏŞDİRİLMİŞ DEPOZİTLƏR (DAVAMI)

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Sektorlar üzrə təhlil:		
Fiziki şəxslər	315,478,700	361,413,436
Ticarət və xidmətlər	101,182,524	67,879,068
İstehsal	26,270,069	9,728,306
Tikinti	6,820,199	6,156,971
Kənd təsərrüfatı	6,479,725	8,090,769
Nəqliyyat və rabitə	3,606,302	198,584
Mədəncilik	1,256	1,256
Digərləri	12,134,710	8,691,446
	471,973,485	462,159,836

15 DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

Digər öhdəliklər ibarətdir:

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Digər maliyyə öhdəlikləri:		
Pul köçürmələri və plastik kart əməliyyatları üzrə hesablaşmalar	4,528,684	5,224,605
Hesablanmış xərclər	208,606	536,139
İşçilərə ödəniləcək vəsaitlər	203,708	197,848
İcarə öhdəlikləri	657,901	760,678
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	5,598,899	6,719,270
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri:		
Ödəniləcək vergi xərcləri	768,775	1,690,040
Zəmanət və digər öhdəliklər üzrə ehtiyat	133,671	603,638
Digər	109,790	26,242
Cəmi digər maliyyə öhdəlikləri	1,012,236	2,319,920
Cəmi digər öhdəliklər	6,611,135	9,039,190

16 sayılı MHBS-a uyğun olaraq icarə öhdəliklərini icarəyə götürülmüş binalar üzrə qalan icarə ödənişlərinin cari dəyəri ilə uçota almışdır.

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Qeyri-cari hissə		
İcarə öhdəlikləri	495,458	499,519
	495,458	499,519
Cari hissə		
İcarə öhdəlikləri	162,443	261,159
	162,443	261,159
Cəmi icarə öhdəlikləri	657,901	760,678

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI) 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

15 DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR (DAVAMI)

	1 ilə qədər AZN	1 ildən 2 ilə qədər AZN	2 ildən 3 ilə qədər AZN	3 ildən 4 ilə qədər AZN	4 ildən 5 ilə qədər AZN	Cəmi AZN
31 dekabr 2023-cü il						
Minimum icarə ödənişləri	275,580	272,580	268,400	53,100	26,550	896,210
Maliyyə xərci	(113,137)	(78,009)	(35,823)	(9,855)	(1,485)	(238,309)
Xalis cari dəyər	162,443	194,571	232,577	43,245	25,065	657,901

	1 ilə qədər AZN	1 ildən 2 ilə qədər AZN	2 ildən 3 ilə qədər AZN	3 ildən 4 ilə qədər AZN	4 ildən 5 ilə qədər AZN	Cəmi AZN
31 dekabr 2022-ci il						
Minimum icarə ödənişləri	382,555	222,480	219,480	213,580	-	1,038,095
Maliyyə xərci	(121,396)	(83,868)	(53,976)	(18,177)	-	(277,417)
Xalis cari dəyər	261,159	138,612	165,504	195,403	-	760,678

16 SƏHMDAR KAPİTALI

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə Qrupun buraxılmasına icazə verilmiş, buraxılmış və tam ödənilmiş 0.345 milyon xəzinə səhmlərindən ibarət 60 milyon adi səhmlərdən ibarət olmuşdur. Bütün adi səhmlərin nominal dəyəri 1 AZN (2022: 1 AZN) təşkil edir və hər səhm səhmdara bir səs hüququ verir. 31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixə xəzinə səhmləri Bankın törəmə müəssisəsi tərəfindən saxlanılan səhmlərdən ibarətdir. 25 dekabr 2023-cü il tarixində 451,556 AZN məbləğində dividend elan edilmişdir.

17 XALIS FAİZ GƏLİRLƏRİ

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Faiz gəlirləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınmış maliyyə aktivləri üzrə faiz gəlirləri:		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə faiz gəlirləri	15,405,836	13,854,749
Banklardan alınacaq vəsaitlər üzrə faiz gəlirləri	17,783,274	11,220,202
Cəmi faiz gəlirləri	33,189,110	25,074,951

Faiz xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

Amortizasiya olunmuş ilkin dəyərində öhdəliklər üzrə faiz xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

Müştərilən depozitləri üzrə faizlər	(10,783,934)	(8,284,271)
Banklar və dövlət qurumlarından alınmış kreditlər üzrə faiz	(6,305,218)	(3,340,313)
Amortizasiya olunmuş dəyərində öhdəliklər üzrə cəmi faiz xərcləri	(17,089,152)	(11,624,584)
	16,099,958	13,450,367

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI) 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

18 FAİZ GƏTİRƏN AKTİVLƏR ÜZRƏ EHTİMAL EDİLƏN ZƏRƏR ÜÇÜN EHTİYATLARIN TƏMİN EDİLMƏSİ

Aşağıdakı cədvəldə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın açılış və son balanslarının qarşılaşdırılması göstərilir:

	Banklar- dan alın- caq vəsait- lər AZN	Müştərilərə verilmiş kreditlər AZN	Qarantiyalar üzrə ehtiyat AZN	Cəmi AZN
1 Yanvar 2022-ci il	(5,529,273)	(10,602,876)	(432,341)	(16,564,490)
Ehtiyat xərcləri	-	256,190	-	256,190
İl ərzində azalma/(hesablama)	886,418	1,021,737	(171,297)	1,736,858
31 dekabr 2022-ci il	<u>(4,642,855)</u>	<u>(9,324,949)</u>	<u>(603,638)</u>	<u>(14,571,442)</u>
Ehtiyat xərcləri	-	483	-	483
İl ərzində azalma/(hesablama)	285,199	(48,617)	469,967	706,549
31 dekabr 2023-ci il	<u>(4,357,656)</u>	<u>(9,373,083)</u>	<u>(133,671)</u>	<u>(13,864,410)</u>

19 XARİCİ VALYUTA İLƏ ƏMƏLİYYATLAR ÜZRƏ XALIS GƏLİR

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Dilinq əməliyyatı, xalis	1,900,199	1,463,992
Məzənnə fərqindən gəlir/(xərc), xalis	19,386	2,585
	<u>1,919,585</u>	<u>1,466,577</u>

20 HAQQ VƏ KOMİSSİYA GƏLİRLƏRİ

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Haqq və komissiya gəlirləri:		
Plastik kartlar üzrə xidmətlər	5,909,655	3,677,029
Sənədli əməliyyatlar, hesablaşmalar və digər əməliyyatlar	3,962,343	4,919,839
Nağd pul vəsaitlərinin çıxarılması üzrə əməliyyatlar	262,366	227,629
	<u>10,134,364</u>	<u>8,824,497</u>

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ**KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ****21 HAQQ VƏ KOMİSSİYA XƏRCLƏRİ**

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Haqq və komissiya xərcləri:		
Plastik kartlar üzrə xidmətlər	7,292,660	4,650,775
Sənədli əməliyyatlar, hesablaşmalar və digər əməliyyatlar	2,496,099	3,214,624
Nağd pul vəsaitlərinin çıxarılması üzrə əməliyyatlar	84,239	20,231
	9,872,998	7,885,630

22 ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Əməkhaqları və işçilər üzrə digər xərclər	6,148,359	4,989,822
Köhnəlmə və amortizasiya	1,827,954	1,775,136
Proqram təminatının saxlanması xərcləri	1,016,053	1,032,595
Mühafizə xidmətləri	920,622	768,358
İcarə xərcləri*	309,452	479,087
Rabitə xərcləri	306,456	287,439
Ofis xərcləri	303,994	184,604
Təmir və saxlama xərcləri	226,257	282,564
Pəşəkar xidmət haqqları	220,758	196,983
Sığorta xərcləri	197,666	188,923
İanələr	165,320	102,232
Nəqliyyat və sayahət	150,916	136,299
Reklam və marketinq işləri üzrə xərclər	147,789	121,840
İcarə öhdəlikləri üzrə faiz xərcləri	139,415	177,459
Kommunal	75,182	86,745
Çek və plastik kartlar üzrə çap xərci	56,973	11,674
Vergi xərcləri (mənfəət verigisindən başqa)	49,746	49,051
Digər xərclər	20,892	16,678
	12,283,804	10,887,489

* Bu, qısamüddətli xarakterli icarə xərclərini əks etdirir, bu səbəbdən BMHS 16 üzrə icarələr icazə verilən istifadə hüquqlu aktivləri kimi kapitalaşdırılmamışdır.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

23 MƏNFƏƏT VERGİSİ XƏRCLƏRİ

Qrup cari mənfəət vergisi ödəmələrini və vergi bazalarını Qrupun fəaliyyət göstərdiyi Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq aktiv və öhdəliklərdə dəyərləndirir və əks etdirir və bu hesablamlar MHBS-dən fərqlənir. 2022 və 2023-cü illər üçün effektiv mənfəət vergisi dərəcəsi 20% olaraq qalır.

Bəzi xərclərin vergi bazasının hesablanması zamanı nəzərə alınmaması və bəzi gəlirlərin vergiyə tabe tutulmaması nəticəsində Qrupun daimi vergi fərqləri yaranır.

Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatlarında göstərilən aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri ilə onların vergi hesabatındakı qalıq dəyərləri arasındakı müvəqqəti fərqlərin xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə olan müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin tanınmasında müxtəlif üsulların istifadə edilməsinə, eləcə də bəzi aktivlər üzrə vergi uçotunda olan qalıqların maliyyə hesabatlarında olan qalıqlara nisbətən fərqli olması nəticəsində yaranır.

Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyi müxtəlif şərhlər və dəyişikliklər yarada bilər. İdarəetmə şərhləri vergi orqanlarının vergi qanunvericiliyinə dair şərhələrinə uyğun gəlmirsə, əlavə vergi, cəza və faiz vergi orqanları tərəfindən Qrupun maliyyə hesabatları üzrə qiymətləndirilə bilər.

		31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Təxirə salınmış vergi aktivləri	(a)	711,290	641,211
Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	(b)	(240,834)	(85,401)
Təxirə salınmış xalis vergi aktivləri		470,456	555,810

Təxirə salınmış mənfəət vergisi qalıqları üzrə ümumi hərəkət aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
İlin əvvəlinə	555,810	419,669
Mənfəət və zərər hesablarına daxil edilmiş	(75,159)	62,928
Digər məcmu gəlirə daxil edilmiş	(10,195)	73,213
Təxirə salınmış xalis vergi aktivləri	470,456	555,810

Eyni vergi yurisdiksiyasında qalıqların əvəzləşdirilməsi nəzərə alınmadan il ərzində təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri üzrə hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

a) *Təxirə salınmış vergi aktivləri*

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər:		
Müştərilərə verilən kreditlər və avanslar	998,927	774,401
Digər aktivlər	1,770,499	1,616,762
Əmlak və avadanlıqlar	537,256	275,124
Qeyri-maddi aktivlər	249,766	51,351
Digər öhdəliklər	-	488,419
	3,556,448	3,206,057
Təxirə salınmış vergi aktivləri 20% (2022-ci il: 20%)	711,290	641,211

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI) 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

23 MƏNFƏƏT VERGİSİ XƏRCLƏRİ (DAVAMI)

b) *Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri*

	31 dekabr 2023-ci il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Vergi tutulan müvəqqəti fərqlər:		
Digər öhdəliklər	(726,192)	-
İnvestisiyalar	(477,979)	(427,004)
	(1,204,171)	(427,004)
Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri 20% (2022-ci il: 20%)	(240,834)	(85,401)

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərində başa çatmış illər üzrə effektiv faiz dərəcəsi üzləşdirilməsi aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Mənfəət vergisindən əvvəl gəlir	6,663,110	6,935,651
20% (2022-ci il: 20%) məcburi vergi dərəcəsi ilə hesablanmış vergi	(1,332,622)	(1,387,130)
Keçmiş illər üzrə mənfəət vergisi xərcləri	(187,565)	-
Daimi fərqlərin vergi təsiri	(1,520,187)	(515,588)
	-	(1,902,718)
Müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri	(75,159)	62,928
Mənfəət vergisi xərci	(1,595,346)	(1,839,790)
Cari mənfəət vergisi xərci	(1,520,187)	(1,902,718)
Təxirə salınmış vergi (xərc)/gəliri	(75,159)	62,928
Mənfəət və zərər hesablarına daxil edilmiş	(1,595,346)	(1,839,790)
Digər məcmu gəlirə daxil edilmiş	(10,195)	73,213
Cəm	(1,605,541)	(1,766,577)

Mənfəət vergisi üzrə (öhdəlik)/artıqödəmə

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
1 yanvar,	(1,415,401)	144,565
İl ərzində hesablanmış	(1,520,187)	(1,902,718)
İl ərzində ödənməmiş	2,698,586	342,752
31 dekabr,	(237,002)	(1,415,401)

24 HƏR SƏHM ÜZRƏ GƏLİR

Əsas və kapitala əlavə edilən hər səhm üzrə gəlirin hesablanması istifadə edilmiş gəlir və adi səhmlərin orta sayı aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Bankın təsisçilərinə aid edilən xalis mənfəət	5,067,764	5,095,861
Hər səhm üzrə əsas və kapitala əlavə edilə bilən gəlirin hesablanması üçün adi səhmlərin orta sayı	60,000,000	60,000,000
Hər səhm üzrə gəlir - əsas və kapitala əlavə edilə bilən	0.084	0.085

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
25 TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Adi fəaliyyətin gedişində Qrup müştərilərinin tələbatlarını qarşılamaq məqsədilə şərti öhdəliklər üzrə risk yarada biləcək maliyyə alətlərində tərəf kimi çıxış edir.

Qrup balansda qeyd edilən əməliyyatlar halında olduğu kimi, balansdan kənar öhdəliklərini qəbul edərkən eyni kredit nəzarət və idarəetmə siyasətlərini tətbiq edir.

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə şərti öhdəliklər ibarətdir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
	AZN	AZN
Şərti öhdəliklər və kredit təəhhüdləri		
Zəmanətlər və bənzəri öhdəliklər	39,358,093	88,114,609
Kreditlər və istifadə edilməmiş kredit xətləri üzrə öhdəliklər	23,966,560	28,325,816
Cəmi şərti öhdəliklər və kredit təəhhüdləri	63,324,653	116,440,425

Kredit xətti ilə müştərilərə kreditlərin və avansların ayrılması borcalanın maliyyə nəticələri, borca xidmət qabiliyyəti və digər şərtlərdən asılı olaraq və hər bir hadisə əsasında Qrup tərəfindən təsdiqlənmişdir. 31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə istifadə edilməmiş belə kredit xətləri müvafiq olaraq 23,966,560 AZN və 28,325,816 AZN təşkil etmişdir.

Kapital qoyuluşları üzrə öhdəliklər – Bank minimum kapital tələblərinə tam uyğun gəlir. Ətraflı məlumat üçün 28 sayılı qeydlərə baxın.

Bundan əlavə, Qrup, müəyyən edilmiş müddətlər üçün Azərbaycan Mərkəzi Bankına hesabatların təqdim etmişdir və maliyyə hesabatları dərc edildiyi tarixədək təqdim elədiyi hesabatlardan heç bir mənfi rəy almamışdır.

Məhkəmə proseduraları - Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində müştərilər və üçüncü şəxslər tərəfindən Banka qarşı iddialar irəli sürülə bilər. Qrupun rəhbərliyi hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün heç bir ehtiyat yaradılmamışdır. Hesabat tarixinə Qrupa qarşı heç bir iddia olmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi - Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyindəki bir neçə şəkildə təsfir oluna bilər. Bundan əlavə, biznes fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq vergi orqanlarının öz mülahizələrinə görə sərbəst qərar vermələri riski də mövcuddur. Biznes fəaliyyəti ilə əlaqədar Qrup rəhbərliyinin mülahizələrinə əsaslanan xüsusi mövqe vergi tərəfindən birmənalı qarşılanmadıqda, cərimələr və faizlər hesablanı bilər. Belə qeyri-müəyyənliklər, əsasən maliyyə alətlərinin/derivativlərin və transfer qiymətini təyin etmək məqsədilə əməliyyatın bazar qiymətinin istifadə edilməsi zamanı vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq şərhinə aid edilə bilər. Bu hallar eləcə də kreditlər üzrə ehtiyatların yaradılması zamanı yaranan müvəqqəti fərqlərin və bunun vergi öhdəliyinə təsirinin vergi orqanları tərəfindən mənfəət vergisi bazasının bilərəkdən azaldılması kimi şərh edilməsinə aid edilə bilər. Ümumiyyətlə, vergi ödəyicilərinin audit tarixindən əvvəlki üç ilə aid maliyyə təsərrüfat fəaliyyəti vergi orqanları tərəfindən yoxlanıla bilər. Bundan əlavə, vergi yoxlamaları başa çatdıqda belə aparılmış yoxlamaların daha yüksək vergi orqanları tərəfindən yoxlanılması ehtimalı da istisna edilmir. Rəhbərlik hesab edir ki, 31 Dekabr 2023-ci il tarixinə Qrupun təsviri müvafiq qanunvericiliyə uyğundur və Qrupun vergi və valyuta üzrə mövqeyi davamlı olacaqdır.

25.1 Tənzimləmə nisbətlərinə uyğunluq

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı banklardan qanuni maliyyə hesabatlarına əsasən müəyyən edilmiş prudensial əmsalları saxlamağı tələb edir. 31 Dekabr 2023 tarixində Qrup, mövcud likvid girovlar əsasında bu nisbətlərə uyğundur.

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI) 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

26 ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

Bank və onun əlaqəli tərəfləri hesab edilən törəmə müəssisələri arasında əməliyyatlar konsolidə zamanı silinmiş və bu qeyddə açıqlanmamışdır. Qrup və digər əlaqəli tərəflər arasında əməliyyatlar aşağıda açıqlanmışdır. Əqdlər qarşılıqlı razılaşdırılmış şərtlərlə daxil edilmişdir

Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il		31 dekabr 2022-ci il	
	Asılı tərəflərlə olan qalıqlar	Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ	Asılı tərəflərlə olan qalıqlar	Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
	AZN	AZN	AZN	AZN
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, ümumi:	7	259,702,960		244,646,981
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr	*14,308,787		*12,718,239	
- Qrupun əsas rəhbərliyi-Asılı tərəflər	1,487,795		1,412,189	
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlar:	7	9,373,083		9,324,949
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr	54,715		53,654	
- Qrupun əsas rəhbər heyəti/üzvləri/Asılı tərəflər	15,102		16,831	
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər:	14	471,973,485		462,159,836
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr	19,366,148		43,571,451	
- Qrupun əsas rəhbər heyəti/üzvləri-Asılı tərəflər	297,337,650		340,067,367	
Zəmanətlər və bənzər öhdəliklər:	25	39,358,093		88,114,609
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr	674,403		848,514	
- Qrupun əsas rəhbər heyəti/üzvləri -Asılı tərəflər	332,991		292,676	

*bu məbləğin 10,918,990 AZN (2022-ci il: 9,931,813AZN) nağd vəsait (depozit) qismində girov təşkil edir.

Direktorlara və əsas rəhbərliyin digər üzvlərinə əmək haqqları aşağıdakı kimi olmuşdur:

Qeydlər	31 dekabr 2023-ci il		31 dekabr 2022-ci il	
	Asılı tərəflərlə olan qalıqlar	Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ	Asılı tərəflərlə olan qalıqlar	Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
	AZN	AZN	AZN	AZN
Bütün işçilərin kompensasiyası:	22	6,148,359		4,989,822
- əsas rəhbər işçilərin kompensasiyası 4 nəfər (2022: 4 nəfər)	630,426		503,740	

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə bitən il üzrə məcmu gəlir haqqında konsolidə edilmiş hesabatla aşağıdakı əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar daxildir:

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

26 ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR (DAVAMI)

		31 dekabr 2023-ci il	31 dekabr 2022-ci il
		Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ AZN	Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ AZN
Qeyd	Asılı tərəflərlə olan qalıqlar AZN	Asılı tərəflərlə olan qalıqlar AZN	Asılı tərəflərlə olan qalıqlar AZN
Faiz gəlirləri:	17	33,189,110	25,074,951
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr	619,549	579,254	
- Qrupun əsas rəhbər heyəti/üzvləri/Asılı tərəflər	85,330	81,262	
Faiz xərcləri:	17	17,089,152	11,624,584
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr	174,145	169,262	
- Qrupun əsas rəhbər heyəti/üzvləri/Asılı tərəflər	9,073,853	7,400,554	
Faiz gətirən aktivlərin dəyərsizləşmə zərərləri üzrə ehtiyatın bərpası	18	416,167	1,736,858
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr	1,061	(47,659)	
- Qrupun əsas rəhbər heyəti/üzvləri/Asılı tərəflər	(1,729)	1,890	
Haqq və komissiya gəlirləri	20	10,134,364	8,824,497
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr	198,955	273,987	
- Qrupun əsas rəhbər heyəti/üzvləri/Asılı tərəflər	52,092	15,154	
Əməliyyat xərcləri:	22	12,283,804	10,887,489
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr	705,969	139,922	
- əsas idarəetmə heyəti/qrupun əlaqəli işçiləri	58,688	-	

Əlaqədar tərəflərin kredit üzrə faiz dərəcələri illik olaraq 2.5% və 24% arasında dəyişir.

27 MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğv etmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə alətinin mübadilə edilə bilindiylə məbləği təşkil edir.

Ədalətli dəyəri qalıq dəyərinə yaxın olan aktivlər və öhdəliklər

Qısamüddətli ödəmə dövrü (3 aydan az) olan maliyyə aktivləri və öhdəliklər halında belə ehtimal edilir ki, onların qalıq dəyəri ədalətli dəyərinə yaxındır. Belə ehtimal tələb olunanadək depozitlərə və ödəniş müddəti müəyyən olunmamış əmanət hesablarına da qarşı tətbiq olunur.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
27 MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ (DAVAMI)

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin hesablanması üçün aşağıdakı metodlar və mühüm təxminlər tətbiq edilmişdir:

- Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında pul vəsaitləri və minimum ehtiyat depoziti. Belə növ aktivlərin qısa müddəti və mövcudluq məhdudiyyətlərinə görə balans dəyərinin onların ağlabatan ədalətli dəyər olması ehtimal edilir.
- Hesabat tarixinə bir ay qalmış müddətdə banklara verilən kredit və avanslar və müştərilərə verilən kreditlərin ədalətli dəyərinin onların həcminə bərabər ədalətli dəyər olması ehtimal edilir. Digər kreditlərin ədalətli dəyəri bazar faizi dərəcələrinin tətbiqi ilə ehtimal edilir, harada ki, kreditlər hesablanmış ədalətli dəyər həcmindən kredit itkisi üzrə ehtiyatların çıxılması ilə oxşar depozitlər üzrə cari bazar dərəcələri ilə təmin edilmişdir..
- Şəxsi müştərilərə kredit və avanslar sabit dərəcədə ödənilir. Belə kredit və avanslar üzrə Azərbaycanda heç bir fəal ikinci dərəcəli bazar olmadığına görə bu portfel üçün heç bir etibarlı bazar mövcud deyildir. Ədalətli dəyər ödəmə tarixi qalan sabit müddətə bərabər olan oxşar kreditlər üzrə hesabat tarixində mövcud bazar dərəcələrinə istinad edilməklə hesablanmışdır.
- Maliyyə investisiyaları - Mənfəət və zərər hesabında ədalətli dəyerdə olan maliyyə aktivləri və digər ümumi gəlirlər vasitəsilə ədalətli dəyerdə olan maliyyə aktivləri. Digər ümumi gəlirlər vasitəsilə ədalətli dəyerdə olan maliyyə aktivləri adətən qiymətləndirmə üsulları və ya qiymətli modellər istifadə edilməklə qiymətləndirilir və birja fondlarında qeydə alınmamış səhmlərdən və qiymətlərdən ibarətdir, lakin belə məlumatların olmadığı halda, xüsusilə investisiya obyektinin aktivlərinin əsasən maliyyə xarakterli olduğu hallarda, uçota alına bilən dəyər məqbul qiymətləndirmə kimi hesab edilmişdir.
- Digər maliyyə aktivləri və öhdəlikləri əsasən qısa müddətli debitor borcları və haqlarla təmsil edilir və beləliklə, balans dəyərinin onların ədalətli dəyər olması ehtimal edilir.
- Hesabat dövrünə bir ay qalmış müddətdə müddətli depozitlər üzrə müddətli depozitlərin balans dəyərinin (müştəri hesablarına və bankların depozitlərinə daxil edilmişdir) onların ədalətli dəyər olması ehtimal edilir. Digər müddətli depozitlərin ədalətli dəyəri oxşar depozitlər üzrə təklif edilən cari bazar dərəcələri ilə depozitlərin yerləşdirildiyi zaman bazar faizi dərəcələrinin tətbiq edilməsi ilə ehtimal edilir.

Aşağıdakı cədvəldə maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin balans dəyərinin onların ehtimal edilən ədalətli dəyəri ilə müqayisəsi verilmişdir:

	31 dekabr 2023-cü il		31 dekabr 2022-ci il	
	Qalıq dəyəri AZN	Ədalətli dəyər AZN	Qalıq dəyəri AZN	Ədalətli dəyər AZN
Maliyyə aktivləri				
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ilə olan balans və pul vəsaitləri	50,877,743	50,877,743	30,692,689	30,692,689
Bankdan alınacaq vəsaitlər	425,940,834	425,940,834	458,589,001	458,589,001
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	250,329,877	250,329,877	235,322,032	235,322,032
Ədalətli dəyəri digər məcmu gəlirdə tanınan maliyyə aktivləri	2,007,979	2,007,979	1,957,004	1,957,004
Digər maliyyə aktivləri	8,921,941	8,921,941	8,477,999	8,477,999
	738,078,374	738,078,374	735,038,725	735,038,725
Maliyyə öhdəlikləri				
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankına olan öhdəliklər	34,469	34,469	68,939	68,939
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	156,495,539	156,495,539	167,044,587	167,044,587
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	471,973,485	471,973,485	462,159,836	462,159,836
Digər maliyyə öhdəlikləri	5,598,899	5,598,899	6,719,270	6,719,270
	634,102,392	634,102,392	635,992,632	635,992,632

28 KAPİTALIN İDARƏ OLUNMASI

Kapitalın idarə olunması Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bank tərəfindən təyin olunmuş kapital tələbləri ilə uzlaşdığı halda Qrupun məqsədləri Qrupun fəaliyyətini davam etdirmək qabiliyyətini qorumaq və azı 10% (2022-ci il: 10%).

Kapitalın uyğunluq nisbətinə nail olmaq üçün kifayət qədər kapital bazasını saxlamaqdır. ARMB tərəfindən təyin olunmuş kapitalın uyğunluq nisbəti ilə uzlaşan kapitalın idarə olunmasına Qrupun İdarə Heyətinin sədri, Baş mühasib, Daxili audit departamentinin direktoru və Müşahidə Şurasının sədri tərəfindən nəzərdən keçirilmiş və imzalanmış hesablamaların icmalı əsasında hazırlanan aylıq hesabatlarla nəzarət olunur.

ARMB tərəfindən təyin olunmuş cari kapital tələbləri əsasında banklar aşağıda qeyd olunan şərtlərə riayət etməlidirlər: (a) nizamnamə kapitalının minimal səviyyəsini 50,000,000 AZN olaraq saxlamaq (2022-ci il: 50,000,000 AZN); (b) minimal kapital və risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər ("nizamnamə kapitalının nisbəti") arasındakı nisbəti minimal olaraq göstərilmiş 10% -də və ya ondan yüksək faizdə saxlamaq (2022-ci il: 10%); (c) 1-ci dərəcəli kapital və risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər arasındakı nisbəti ("1-ci dərəcəli kapital nisbəti") minimal olaraq göstərilmiş 5%-də və ya ondan yüksək faizdə saxlamaq (2022-ci il: 5%); (d) 2-ci dərəcəli kapital Məcmu kapitalın 50 faizdən çox olmamalıdır; (e) 2-ci dərəcəli kapital 1-ci dərəcəli kapitalın məbləğindən çox olmamalıdır.

ARMB Bankın kapitalının normativ tələblərini müəyyən edir və onların yerinə yetirilməsinə nəzarət edir.

Bank kredit təşkilatları üçün hüquqi normativlərlə kapital kimi müəyyən edilmiş vəsaitləri kapital kimi qəbul edir. ARMB-nin qüvvədə olan kapital normativlərinə uyğun olaraq, banklar risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərin nisbətini (normativ kapital adekvatlığı əmsalı) təyin edilmiş minimal səviyyədən yuxarıda saxlamalıdır. Bank 31 dekabr 2023 və 31 dekabr 2022-ci il üzrə olan normativ kapital adekvatlığı əmsalı ilə uyğunlaşır. 31 dekabr tarixinə ARMB tərəfindən müəyyən edilmiş və qanuni prudensial qaydalarda bildirilmiş tələblərə əsasən kapital adekvatlığının hesablanması aşağıdakı kimidir:

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI) 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

28 KAPİTALIN İDARƏ OLUNMASI (DAVAMI)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr tarixinə ARMB-nin normativ tələblərinə əsasən kapital adekvatlığının hesablanması təqdim olunur:

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
1-ci dərəcəli Kapital		
Nizamnamə kapitalı	60,000,000	60,000,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət	44,261,583	39,427,233
Cəmi 1-ci dərəcəli kapital	104,261,583	99,427,233
1-ci dərəcəli kapitaldan tutulmalar		
Tərixə salınmış vergi aktivləri	(1,136,316)	(927,417)
Qeyri-maddi aktivlər	(1,536,992)	(1,948,220)
Tutulmalardan sonra cəmi 1-ci dərəcəli kapital	101,588,275	96,551,596
2-ci dərəcəli kapital		
Ümumi ehtiyatlar	4,939,974	5,346,301
Cari ilin mənfəəti	5,119,198	5,285,907
Cəmi 2-ci dərəcəli kapital	10,059,172	10,632,208
Tutulmalardan əvvəl məcmu kapital	111,647,447	107,183,804
Tutulmalar	(2,530,000)	(2,530,000)
Tutulmalardan sonra məcmu kapital	109,117,447	104,653,804
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş cəmi aktivlər:	503,254,284	507,864,875
1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlıq əmsalı	20.19%	19.01%
Məcmu kapitalın adekvatlıq əmsalı	21.68%	20.61%

Bank həmçinin, Bazel 1 kimi tanınmış Kapitalın Ölçülməsi və Kapital Standartları üzrə Beynəlxalq Konvensiyada (1998-ci ilin aprel ayında qəbul edilmiş düzəlişlərlə) və bazar risklərinin daxil edilməsi üzrə Kapital Sazişinə Düzəlişdə (2007-ci ilin noyabr ayında qəbul edilmiş düzəlişlərlə) müəyyən edildiyi kimi, Bazel Sazişinə uyğun olaraq hesablanmış kapital adekvatlığı səviyyələrinə nəzarət edir.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

28 KAPİTALIN İDARƏ OLUNMASI (DAVAMI)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr tarixinə Bazel Sazişinin tələblərinə uyğun olaraq hesablanmış kapital mövqeyinin tərkibi təqdim olunur:

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
1-ci dərəcəli kapital		
Nizamnamə kapitalı	60,000,000	60,000,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət	47,697,886	43,081,679
Xəzinə səhmləri	(344,900)	(344,900)
Cəmi Kapital	107,352,986	102,736,779
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	503,254,284	507,864,875
Cəmi risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	503,254,284	507,864,875
Cəmi kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbəti (Cəmi kapital adekvatlığı əmsalı və 1-ci dərəcəli kapital əmsalı)	21.33%	20.23%

Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər hər bir aktiv və kontragentlə bağlı kredit, bazar və digər risklərin xarakterinə uyğun olaraq təsnifləşdirilmiş və onların hesablanması əks edən risk dərəcələri sisteminə əsasən qiymətləndirilir. Bu zaman müvafiq girov və ya zəmanətlər nəzərə alınır. Eyni prosedur, potensial itkilərin gözlənilməyən xarakterini əks etmək üçün qəbul edilən bəzi düzəlişlərlə, uçota alınmamış müqavilə öhdəliklərinə də tətbiq olunur. Bank üzərinə götürdüyü öhdəliklərlə əlaqədar olaraq Bazel Sazişinə uyğun olaraq hesablanmış minimal kapital adekvatlığı tələblərinə cavab verir.

Cəmi normativ kapitala MHBS-a uyğun kapitalın üzləşdirilməsi

Aşağıdakı məlumat Bankın 31 dekabr 2023-cü il tarixində tamamlanan il üzrə maliyyə hesabatlarının istifadəçilərinə əlavə məlumat vermək niyyəti daşıyır və Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartları (MHBS) əsasında tələb edilmir. Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2023-cü il tarixinə Bankın MHBS-a uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatlarında və Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının qayda və qanunlarına əsasən müəyyən edilmiş cəmi normativ kapitalda ("normativ kapital") xalis aktivlərin tərkibində olan fərqləri əhatə edir.

	31 dekabr 2023-cü il AZN	31 dekabr 2022-ci il AZN
Cəmi normativ bölüşdürülməmiş mənfəət	49,380,782	44,713,140
Cəmi normativ bölüşdürülməmiş mənfəət və MHBS kapitalı arasında fərqlər:		
Keçmiş illərin düzəlişləri	(1,631,461)	(1,441,415)
Kreditlər, avanslar və qarantıya təminatı (GKZ düzəlişi)	240,403	674,519
Haqq və komissiya gəlirləri	(30,589)	(49,292)
Əməliyyat xərcləri	9,316	(25,780)
Digər gəlirlər (xərclər)	1,736	18,992
Təxirə salınmış vergi (xərci)/gəliri	(284,058)	(830,476)
Mənfəət verigi	(1,736)	9,728
Törəmə müəssisənin bölüşdürülməmiş qazancı (qrup hesabatı)	13,494	12,263
MHBS-a uyğun xalis bölüşdürülməmiş mənfəət	47,697,887	43,081,679

29 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ

Qrupun fəaliyyəti üçün risklərin idarə edilməsi Qrup əməliyyatlarının mühüm elementini təşkil edir. Qrupun əməliyyatlarına təsir göstərəcək əsas risklər aşağıdakılardan ibarətdir:

- Kredit riski;
- Likvidlik riski;
- Bazar riski.

Qrupun rəhbərliyi anlayır ki, səmərəli və effektiv risklərin idarə olunması sisteminə malik olmaq vacib şərtidir. Bu məqsədlə, Qrup rəhbərliyi risklərin idarə olunması qrupu yaratmışdır. Bu qrupun əsas məqsədi Qrupu ehtimal edilən risklərə qarşı qorumaq və ona qarşıda qoyulan hədəflərə çatmaq imkanı yaratmaqdır. Risklərin idarə olunması qrupu vasitəsilə Qrupun rəhbərliyi, aşağıdakı risklərin idarə olunmasına nəzarət edir:

Kredit riski

Bir tərəfin maliyyə aləti üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi zaman və maliyyə zərərləri ilə nəticələnə bilən hallarda Qrup kredit riskinə məruz qalır. Kredit riskinə məruz qalma halları Qrupun verilmiş kreditlər və digər əməliyyatlar nəticəsində maliyyə aktivlərini istifadə edən zaman yaranır.

Riskin idarə edilməsi və ona nəzarət müəyyən olunmuş səlahiyyətlər çərçivəsində Kredit Komitəsi və Qrupun İdarə Heyəti tərəfindən yerinə yetirilir. Kredit Komitəsi tərəfindən hər hansı fəaliyyət həyata keçirməzdən əvvəl kredit prosesləri üzrə bütün tövsiyələr (borcalanların tətbiq edilmiş limitləri və ya kredit müqavilələrinə edilən düzəlişlər və s.) nəzərdən keçirilir və Kredit Departamentinin mütəxəssisləri tərəfindən təsdiqlənir. Riskin gündəlik idarə edilməsi Kredit Departamentinin rəhbərliyi və kredit bölmələri tərəfindən həyata keçirilir.

Qrup bir borcalan və ya bir qrup borcalanlar ilə bağlı və sənaye segmentləri üzrə qəbul edilmiş risk məbləğlərini günlük və periodik əsasda izləyərək üzərinə götürdüyü kredit risklərini səviyyələrə bölərək idarə etməkdədir. İdarə Heyəti hər borcalan tərəfindən və məhsul üzrə (sənaye sahəsi) yaranan kredit riski dərəcəsi üçün limitlərə nəzarət edir. Banklar və brokerlər də daxil olmaqla hər hansı bir borcalan üzrə təsir Kredit Komitəsi tərəfindən qoyulan təsirləri əhatə edən sub-limitlərlə məhdudlaşdırılır. Məhdudiyyətlər üzrə faktiki təsirin gündəlik monitorinqi aparılır.

Müvafiq hallarda və ümumiyyətlə bir çox kredit ayırmalarında Qrup girov və korporativ təminatlar və şəxsi zəmanətlər götürür ki, bunların cüzi hissəsi şəxsi kreditlərdir və onlar üzrə belə şərtlər qəbul edilmir. Belə risklər davamlı şəkildə tənzimlənir və ildə bir dəfə və ya daha tez-tez yoxlanılır.

Kreditin uzadılması öhdəlikləri kreditin istifadə olunmamış hissələrinin kreditlər, zəmanətlər və ya akkreditiv şəkildə ifadə olunmasıdır. Şərti maliyyə alətlərinin kredit riski qarşı tərəfin müqavilənin şərtlərini yerinə yetirə bilməməsindən yaranan zərərlər kimi müəyyən olunur. Kreditin uzadılması öhdəliklərinin kredit riski ilə bağlı Qrup ümumi istifadə olunmamış öhdəliklərin məbləği həcmində itkilərə məruz qala bilər. Bununla belə, itkinin təxmini miqdarı ümumi istifadə olunmamış kredit üzrə öhdəlikdən az olur, çünki kredit məbləğinin artırılması bir çox hallarda müştərinin müəyyən kredit standartlarına cavab verməsindən asılı olur. Bank şərti öhdəliklərin müddətinin başa çatması tarixlərinə nəzarət edir, çünki uzunmüddətli öhdəliklər ümumilikdə qısamüddətli öhdəliklərə nisbətən daha yüksək kredit riski daşıyır.

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI) 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

29 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Kredit riskinə maksimal məruzqalma həddi

Qrupun kredit riskinə məruzqalma həddi əhəmiyyətli dərəcədə dəyişir və həm fərdi risklərdən, həm də ümumi bazar iqtisadiyyatı risklərindən asılıdır.

Aşağıdakı cədvəldə balans hesabatı, eləcə də balansdan kənar hesabatda əks etdirilən maliyyə aktivləri ilə bağlı kredit riskinə maksimal məruzqalma həddi göstərilir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilən maliyyə aktivləri halında kredit riskinə maksimal məruzqalma həddi həmin aktivlərin hər hansı əvəzləşdirmədən və girov sövdələşməsindən qabaq balans dəyərində bərabərdir. Qrupun şərti öhdəlikləri və kreditin ayrılması ilə bağlı öhdəlik üzrə kredit riskinə maksimal məruzqalma həddi isə, qarşı tərəfin öhdəliklərini yerinə yetirmədiyi təqdirdə həmin alətlərin müqavilə üzrə məbləğlərindən ibarət olur ki, bu halda da qarşı iddialar, girov və təminatlar dəyərini itirir.

Kredit riskinə maksimal məruzqalma həddi

	Maksimal risk AZN	Əvəzləşdirmə/ depozitlər AZN	Əvəzləşdirmə- dən sonra xalis risk AZN	Təmin edilmiş kreditlər AZN	Xalis risk AZN
31 dekabr 2023-cü il					
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş vəsaitlər	33,179,755	-	33,179,755	-	33,179,755
Banklardan alınacaq vəsaitlər	425,940,834	-	425,940,834	-	425,940,834
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	250,329,877	(201,964,075)	48,365,802	(39,399,990)	8,965,812
Digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyərində tanınan maliyyə aktivləri	2,007,979	-	2,007,979	-	2,007,979
Digər maliyyə aktivləri	8,921,941	-	8,921,941	-	8,921,941
Zəmanətlər və oxşar öhdəliklər	39,358,093	(29,518,064)	9,840,029	(9,840,029)	-
Kreditlər və istifadə edilməmiş kredit xətləri üzrə öhdəliklər	23,966,560	-	23,966,560	(23,966,560)	-
	783,705,039	(231,482,139)	552,222,900	(73,206,579)	479,016,321

31 dekabr 2022-ci il

Pul vəsaitləri və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş vəsaitlər	13,011,639	-	13,011,639	-	13,011,639
Banklardan alınacaq vəsaitlər	458,589,001	-	458,589,001	-	458,589,001
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	235,322,032	(198,763,973)	36,558,059	(28,009,565)	8,548,494
Digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyərində tanınan maliyyə aktivləri	1,957,004	-	1,957,004	-	1,957,004
Digər maliyyə aktivləri	8,477,999	-	8,477,999	-	8,477,999
Zəmanətlər və oxşar öhdəliklər	88,114,609	(30,000,900)	58,113,709	(58,113,709)	-
Kreditlər və istifadə edilməmiş kredit xətləri üzrə öhdəliklər	28,325,816	-	28,325,816	(28,325,816)	-
	833,798,100	(228,764,873)	605,033,227	(114,370,367)	490,662,860

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
29 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)**Balansdan kənar risk**

Qrup balans uçotu halında olduğu kimi, əsas etibarlı ilə, balansdan kənar müddəalar halında da risklərin idarəedilməsi üzrə eyni siyasətləri tətbiq edir. Kreditlərin ayrılmasına öhdəliklər halında isə, həmçinin kredit və avanslar halında olduğu kimi, müştərilər və qarşı tərəflər ilə bağlı eyni kredit riskinin idarəedilməsi siyasətləri tətbiq olunur. Girov qarşı tərəfin imkanları və əməliyyatın mahiyyətindən asılı olaraq tələb edilə bilər.

Coğrafi konsentrasiya

Risqləri İdarəetmə Komitəsi həmçinin qanunvericilik və tənzimləmə sahəsindəki risklərin idarə edilməsinə və bu risklərin Qrupun fəaliyyətinə təsirinə nəzarət edir. Bu nəzarət mexanizmi Qrupa Azərbaycan Respublikasındakı investisiya mühitinin dəyişməsindən yaranan ehtimal edilən zərərləri minimum həddə salmağa şərait yaradır.

Qrupun konsolidə edilmiş aktiv və öhdəliklərin coğrafi konsentrasiyası aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

31 dekabr 2023-cü il	Azərbaycan Respublikası	İƏİT ölkələri	Qeyri İƏİT ölkələri	31 dekabr 2023-cü il tarixinə
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	AZN	AZN	AZN	AZN
Pul vəsaitləri və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş vəsaitlər	50,877,743	-	-	50,877,743
Banklardan alınacaq vəsaitlər	190,403,586	176,263,547	59,273,701	425,940,834
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	250,329,877	-	-	250,329,877
Digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyərində tanınan maliyyə aktivləri	2,007,979	-	-	2,007,979
Digər maliyyə aktivləri	8,921,941	-	-	8,921,941
	502,541,126	176,263,547	59,273,701	738,078,374
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına qarşı öhdəlik	34,469			34,469
Banklar və dövlət qurumlarına qarşı öhdəlik	36,810,510	119,685,029	-	156,495,539
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	443,353,555	-	28,619,930	471,973,485
Digər maliyyə öhdəlikləri	5,598,899	-	-	5,598,899
	485,797,433	119,685,029	28,619,930	634,102,392
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ALƏTLƏRİ				
ÜZRƏ XALIS MÖVQE	16,743,693	56,578,518	30,653,771	103,975,982

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI) 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

29 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Coğrafi konsentrasiya (davamı)

31 dekabr 2022-ci il	Azərbaycan Respublikası	İƏİT ölkələri	Qeyri İƏİT ölkələri	31 dekabr 2022-ci il tarixinə
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	AZN	AZN	AZN	AZN
Pul vəsaitləri və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş vəsaitlər	30,692,689	-	-	30,692,689
Banklardan alınacaq vəsaitlər	221,920,268	166,082,616	70,586,117	458,589,001
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	235,322,032	-	-	235,322,032
Digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyərində tanınan malıyyə aktivləri	1,957,004	-	-	1,957,004
Digər malıyyə aktivləri	8,477,999	-	-	8,477,999
	498,369,992	166,082,616	70,586,117	735,038,725
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına qarşı öhdəlik	68,939	-	-	68,939
Banklar və dövlət qurumlarına qarşı öhdəlik	56,947,738	110,096,849	-	167,044,587
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	436,064,318	-	26,095,518	462,159,836
Digər malıyyə öhdəlikləri	6,719,270	-	-	6,719,270
	499,800,265	110,096,849	26,095,518	635,992,632
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ALƏTLƏRİ ÜZRƏ XALIS MÖVQE	(1,430,273)	55,985,767	44,490,599	99,046,093

Qrup heç bir derivativ əməliyyatlarla məşğul deyil.

Girov

Tələb olunan girovun məbləği və növü qarşı tərəf ilə bağlı kredit riskinin qiymətləndirilməsindən asılı olaraq müəyyənləşdirilir. Girov növlərinin qəbul edilə bilməsi və qiymətləndirmə parametrlərinə dair qaydalar tətbiq olunur.

Qəbul edilən əsas girov növlərinə aşağıdakılar aiddir:

- Kommersiya kreditləri halında, daşınmaz və daşınan əmlak vasitələri, avadanlıq, zəmanətlərə qarşı girov hüququ
- Ticarət kreditlərin verilməsi halında, yaşayış sahəsinin ipotekası qoyulmuş girov.

Rəhbərlik girovun bazar dəyərini müşahidə altında saxlayır, baza sazişinə əsasən əlavə girov tələb edir, habelə dəyərsizləşmə zərəri üçün ehtiyatın müvafiq məbləğdə olduğunu təhlil etdiyi müddətdə aldığı girovun bazar qiymətlərinin monitorinqini aparır.

Malıyyə aktivinin sinfinə görə kredit keyfiyyəti

Qrup beynəlxalq agentliklər tərəfindən reyting dərəcəsi müəyyən edilməmiş qarşı tərəflərlə bir çox sövdələşmələr bağlayır. Qrup qarşı tərəflərin beynəlxalq reyting agentliklərinin təqdim etdiyi reyting göstəriciləri ilə müqayisə oluna biləcək səviyyədə reyting dərəcələrini müəyyən etməyə imkan yaradan daxili modellərini işləyib hazırlamışdır. Korporativ borcalanları qiymətləndirmək məqsədilə Qrupda borcalanlar müvafiq borcalan və zəmanət kateqoriyalarına aid edilməklə ödəniş qabiliyyətləri dərəcələndirilməkdədir.

Bu metod borcalanın öhdəliklərini icra etmə dərəcəsini, eləcə də kredit üzrə girovun kifayətliliyini hesablamaq və təyin etmək/təsdiqləmək imkanını verir. Sistem borcalanın əsas fəaliyyət göstəricilərindən asılı laraq verilmiş standartın obyektivliyinin yetərli olmadığı təqdirdə mütəxəssis tərəfindən cüzi düzəliş ediləcəyi ehtimal olunmaqla keyfiyyət qiymətləndirilməsi modelinə əsaslanır

29 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)**Maliyyə aktivinin sinfinə görə kredit keyfiyyəti (davamı)**

Metod aşağıdakı meyarlar əsasında borcalanın müvafiq kateqoriya üzrə dərəcəsinin müəyyənləşdirilməsini nəzərdə tutur: borcalanın bazar göstəriciləri, qudvil, kredit tarixi, məlumatın şəffaflığı və mötəbərliyi, biznes fəaliyyəti və müəssisələrin fəaliyyət mühiti haqqında məlumat, Qrup və borcalan arasında münasibətlər, borcalanın maliyyə vəziyyəti, biznes fəaliyyəti və təqdim edilmiş girov. Maliyyə vəziyyəti və biznes fəaliyyəti ən vacib meyarlardır. Buna görə də keyfiyyət qiymətləndirilməsi modeli borcalanın və kreditin ümumi qiymətləndirilməsi üçün şərait yaradır.

Borcalanın keyfiyyət üzrə qiymətləndirilməsi modeli Qrupda kiçik və orta ölçülü müəssisələrə kreditlər ilə bağlı qiymətləndirmənin aparılması və belə kreditlərin ayrılmasına dair qərar verilməsi məqsədilə işlənib hazırlanmışdır. Keyfiyyət qiymətləndirilməsi modeli adi kredit məhsulları ilə əlaqədar olaraq hazırlanmış və borcalanların əsas fəaliyyət göstəricilərindən ibarətdir: maliyyə vəziyyəti, borcalanla münasibətlər, idarəetmə keyfiyyəti, məqsədyönlü istifadə, yerləşmə, kredit tarixi, girov və sair.

Borcalanın parametrlərinə əsaslanan keyfiyyətin qiymətləndirilməsi kredit ilə bağlı qərar qəbul etmə prosesinin əsas amillərindən biridir.

Fərdi borcalanların qiymətləndirilməsi metodologiyası aşağıdakı meyarlara əsaslanır: təhsil, məşğulluq, maliyyə durumu, kredit tarixi, borcalanın sahib olduğu əmlak. Kreditin maksimal həddi əldə edilmiş məlumata əsasən hesablanır. Kreditin maksimal həddi borcalana borclanma əmsali əsasında hesablanır.

Maliyyə aktivinin sinfinə görə kredit keyfiyyəti

Qrup daxili metodologiyalarını korporativ kreditlərə və fiziki şəxslərə verilən kredit qruplarına qarşı tətbiq edir. Keyfiyyətin qiymətləndirilməsi metodologiyaları müəyyən məhsullar üçün xüsusi olaraq hazırlanıb və kredit müddətinin müxtəlif mərhələlərində tətbiq olunur. Nəticə etibarilə isə maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabat üzrə müştərilərə verilmiş kreditlərin ödənilməmiş qalıqlarına uyğun gələn çarpaz məhsul keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi ilə müqayisə aparılması mümkün olmur. Bu kimi bir çox müfəssəl məlumatlar təqdim olunmur.

Müştərilərə verilmiş kreditlərdən başqa digər maliyyə aktivləri onlara Fitch, Standard & Poor's və Moody's kimi beynəlxalq səviyyədə tanınmış agentliklər tərəfindən verilən kredit reytinginə görə dərəcələrə bölünür. AAA mümkün ən yüksək reyting dərəcəsi hesab edilir. İnvestisiya dərəcəli maliyyə aktivlərinin reytingi AAA-dan BBB-ya kimi dəyişir. Reytingi BBB-dan aşağı olan maliyyə aktivləri qeyri-investisiya dərəcəli aktiv kimi təsnifləşdirilir.

Likvidlik riski

Likvidlik riski ödənilməli olduğu dövrdə depozitlərin çıxarılması tələbi və maliyyə alətləri ilə bağlı digər maliyyə öhdəliklərinin qarşılınması üçün kifayət qədər vəsaitlərin mövcud olması ilə bağlı riskdir.

“Aktiv və Passivləri İdarəetmə Komitəsi” (“APIK”) belə növ riskləri ödəniş müddətinin təhlili yolu ilə nəzarətdə saxlamaqla Bankın növbəti maliyyə ili üçün strategiyasını müəyyənləşdirir. Cari likvidlik onun saxlanılması və pul vəsaitləri axınının optimallaşdırılması üçün valyuta bazarında ticarət əməliyyatlarında iştirak edən Xəzinədarlıq departamenti tərəfindən idarə olunur.

Likvidlik riskini idarə etmək üçün Qrup aktivlər/öhdəliklərin idarə olunması prosesinin bir hissəsi olaraq müştərilər və bank əməliyyatları üzrə gözlənilən gələcək pul vəsaitləri axınlarının gündəlik monitorinqini həyata keçirir. İdarə heyəti depozitlərin çıxarılması tələbinin qarşılınması üçün ödənilmə müddəti çatmış vəsaitlər üzrə minimal məbləğ həddlərini və belə tələblərin gözlənilməz məbləğlərdə irəli sürüldüyü təqdirdə təmin edilməsi üçün istifadəyə hazır olmalı banklar arası və digər borc vəsaitlərinin minimal məbləğinə qarşı məhdudiyyətlər müəyyənləşdirir.

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

29 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Likvidlik riski

Likvidlik riskinin təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir. Aşağıdakı təqdimat Qrupun əsas idarəedici şəxsinə Qrupdaxilində təqdim olunmuş məlumatlara əsaslanır .

	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən artıq	Qeyri- müəyyən	31 dekabr 2023-ci il Cəmi AZN
	AZN	AZN	AZN	AZN	AZN	AZN	AZN
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ							
Sabit faiz dərəcəli alətlər							
Banklardan alınacaq vəsaitlər	24,316,820	71,658,102	62,265,144	254,345,069	-	-	412,585,135
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	24,889,301	9,090,251	154,745,260	44,888,301	16,716,764	-	250,329,877
Cəmi sabit faiz gəliri gətirən aktivlər	49,206,121	80,748,353	217,010,404	299,233,370	16,716,764	-	662,915,012
Faiz hesablanmayan maliyyə aktivləri							
Pul vəsaitləri və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş vəsaitlər	50,877,743	-	-	-	-	-	50,877,743
Banklardan alınacaq vəsaitlər	13,355,699	-	-	-	-	-	13,355,699
Digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyərində tanınan maliyyə aktivləri	2,007,979	-	-	-	-	-	2,007,979
Digər maliyyə aktivləri	8,921,941	-	-	-	-	-	8,921,941
Cəmi faiz hesablanmayan aktivlər	75,163,362	-	-	-	-	-	75,163,362
Cəmi qeyri-törəmə maliyyə aktivləri	124,369,483	80,748,353	217,010,404	299,233,370	16,716,764	-	738,078,374

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMƏDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

29 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Likvidlik riski

	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən artıq	Qeyri- müəyyən	31 dekabr 2023-cü il Cəmi
	AZN	AZN	AZN	AZN	AZN	AZN	AZN
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ							
Sabit faiz dərəcəli alətlər							
Azərbaycan Respublikasının							
Mərkəzi Bankına qarşı öhdəlik	-	-	34,469	-	-	-	34,469
Banklar və dövlət qurumlarına qarşı öhdəlik	607,398	7,997,654	115,817,585	9,681,723	22,391,177	-	156,495,537
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	67,419	55,902,057	90,255,643	194,275,564	-	-	340,500,683
Digər maliyyə öhdəlikləri	23,695	25,971	112,777	495,458	-	-	657,901
Cəmi sabit faiz gəliri gətirən öhdəliklər	698,512	63,925,682	206,220,474	204,452,745	22,391,177	-	497,688,590
Faiz hesablanmayan maliyyə öhdəlikləri							
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	2	-	-	-	-	-	2
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	103,035,528	-	-	-	28,437,274	-	131,472,802
Digər maliyyə öhdəlikləri	4,940,998	-	-	-	-	-	4,940,998
Cəmi faiz hesablanmayan öhdəliklər	107,976,528	-	-	-	28,437,274	-	136,413,802
Cəmi qeyri-törəmə maliyyə öhdəlikləri	108,675,040	63,925,682	206,220,474	204,452,745	50,828,451	-	634,102,392
Faiz dərəcəsi boşluğu	48,507,609	16,822,671	10,789,930	94,780,625	(5,674,413)		
Yığılmış faiz dərəcəsi boşluğu	48,507,609	65,330,280	76,120,210	170,900,835	165,226,422		
Likvidlik boşluğu	15,694,443	16,822,671	10,789,930	94,780,625	(34,111,687)		
Yığılmış likvidlik boşluğu	15,694,443	32,517,114	43,307,044	138,087,669	103,975,982		

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

29 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Likvidlik riski

	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən artıq	Qeyri- müəyyən	31 dekabr 2022-ci il Cəmi AZN
	AZN	AZN	AZN	AZN	AZN	AZN	AZN
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ							
Sabit faiz dərəcəli alətlər							
Banklardan alınacaq vəsaitlər	49,428,499	95,760,931	59,421,809	199,224,969	-	-	403,836,208
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	9,881,456	9,090,251	154,745,260	44,888,301	16,716,764	-	235,322,032
Cəmi sabit faiz gəliri gətirən aktivlər	59,309,955	104,851,182	214,167,069	244,113,270	16,716,764	-	639,158,240
Faiz hesablanmayan maliyyə aktivləri							
Pul vəsaitləri və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş vəsaitlər	30,692,689	-	-	-	-	-	30,692,689
Banklardan alınacaq vəsaitlər	54,752,793	-	-	-	-	-	54,752,793
Digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyərində tanınan maliyyə aktivləri	1,957,004	-	-	-	-	-	1,957,004
Digər maliyyə aktivləri	8,477,999	-	-	-	-	-	8,477,999
Cəmi faiz hesablanmayan aktivlər	95,880,485	-	-	-	-	-	95,880,485
Cəmi qeyri-törəmə maliyyə aktivləri	155,190,440	104,851,182	214,167,069	244,113,270	16,716,764	-	735,038,725

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

29 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Likvidlik riski

	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən artıq	Qeyri- müəyyən	31 dekabr 2022-ci il Cəmi
	AZN	AZN	AZN	AZN	AZN	AZN	AZN
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ							
Sabit faiz dərəcəli alətlər							
Azərbaycan Respublikasının							
Mərkəzi Bankına qarşı öhdəlik	-	-	-	68,939	-	-	68,939
Banklar və dövlət qurumlarına qarşı öhdəlik	26,759,729	8,125,204	109,852,686	8,469,421	13,837,545	-	167,044,585
Müştərilər tərəfində yerləşdirilmiş depozitlər	37,392,544	65,564,524	85,221,380	184,906,262	-	-	373,084,710
Digər maliyyə öhdəlikləri	34,165	44,297	182,697	499,519	-	-	760,678
Cəmi sabit faiz gəliri gətirən öhdəliklər	64,186,438	73,734,025	195,256,763	193,944,141	13,837,545	-	540,958,912
Faiz hesablanmayan maliyyə öhdəlikləri							
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	2	-	-	-	-	-	2
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	88,872,725	-	-	-	202,401	-	89,075,126
Digər maliyyə öhdəlikləri	5,958,592	-	-	-	-	-	5,958,592
Cəmi faiz hesablanmayan öhdəliklər	94,831,319	-	-	-	202,401	-	95,033,720
Cəmi qeyri-törəmə maliyyə öhdəlikləri	159,017,757	73,734,025	195,256,763	193,944,141	14,039,946	-	635,992,632
Faiz dərəcəsi boşluğu	(4,876,483)	31,117,157	18,910,306	50,169,129	2,879,219		
Yığılmış faiz dərəcəsi boşluğu	(4,876,483)	26,240,674	45,150,980	95,320,109	98,199,328		
Likvidlik boşluğu	(3,827,317)	31,117,157	18,910,306	50,169,129	2,676,818		
Yığılmış likvidlik boşluğu	(3,827,317)	27,289,840	46,200,146	96,369,275	99,046,093		

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMƏDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

29 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Likvidlilik riski

Yuxarıdakı cədvəldə ödəmə müddətinədək olan şərtlər müqavilə şərtlərinə uyğundur. Lakin, fiziki şəxslər qüvvədə olan qanunvericiliyə əsasən müddətdən öncə depozit müqaviləsini ləğv etmək hüquqlarına malikdirlər.

Aşağıdakı cədvəllərdə Qrupun geri ödəniş müddətləri razılaşdırılmış qeyri-derivativ maliyyə öhdəliklərinin müqavilə üzrə qalan ödəniş müddətlərinin təfərrüatları göstərilir. Cədvəllər Qrupdan ödəniş etməsinin tələb oluna biləcəyi ən erkən tarix əsasında maliyyə öhdəliklərinin diskontlaşdırılmamış pul hərəkəti üzrə tərtib edilmişdir. Cədvəllərdə həm faiz, həm də əsas pul hərəkəti məbləğləri göstərilir. Faiz hərəkəti dəyişən faiz dərəcələr üzrə baş verdiyi halda, diskontlaşdırılmamış məbləğlər hesabat dövrünün sonunda faiz dərəcəsi ayrısı əsasında müəyyən olunur. Müqavilə üzrə ödəniş müddəti Qrupdan ödəniş etməsinin tələb oluna biləcəyi ən erkən tarixə əsasən müəyyən olunur.

	Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən artıq	Qeyri-müəyyən	31 dekabr 2023-ci il Cəmi
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ		AZN	AZN	AZN	AZN	AZN	AZN	AZN
Sabit faiz dərəcəli alətlər								
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına qarşı öhdəlik	0.10%	-	-	34,469	-	-	-	34,469
Banklar və dövlət qurumlarına qarşı öhdəlik	4.27%	607,398	7,997,654	115,817,585	9,681,723	22,391,177	-	156,495,537
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	3.48%	67,419	55,902,057	90,255,643	194,275,564	-	-	340,500,683
Digər maliyyə öhdəlikləri	20.03%	23,695	25,971	112,777	495,458	-	-	657,901
Cəmi sabit faiz gəliri gətirən öhdəliklər		698,512	63,925,682	206,220,474	204,452,745	22,391,177	-	497,688,590
Faiz hesablanmayan maliyyə öhdəlikləri								
Banklar və dövlət qurumlarına qarşı öhdəlik		2	-	-	-	-	-	2
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər		103,035,528	-	-	-	28,437,274	-	131,472,802
Digər maliyyə öhdəlikləri		4,940,998	-	-	-	-	-	4,940,998
Maliyyə zamanətləri üzrə öhdəliklər		-	-	-	-	-	39,358,093	39,358,093
Kreditlər və istifadə olunmamış kredit xəttləri üzrə öhdəliklər		-	-	-	-	-	23,966,560	23,966,560
Cəmi faiz hesablanmayan öhdəliklər və təəhhüdlər		107,976,528	-	-	-	28,437,274	63,324,653	199,738,455
Cəmi maliyyə öhdəlikləri və təəhhüdlər		108,675,040	63,925,682	206,220,474	204,452,745	50,828,451	63,324,653	697,427,045

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMƏDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

29 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Likvidlilik riski

	Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən Qeyri-müəyyən artıq	31 dekabr 2022-ci il Cəmi
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ		AZN	AZN	AZN	AZN	AZN
Sabit faiz dərəcəli alətlər						
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına qarşı öhdəlik	0.10%	-	-	-	68,939	-
Banklar və dövlət qurumlarına qarşı öhdəlik	3.08%	26,759,729	8,125,204	109,852,686	8,469,421	13,837,545
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	2.52%	37,392,544	65,564,524	85,221,380	184,906,262	-
Digər maliyyə öhdəlikləri	20.03%	34,165	44,297	182,697	499,519	-
Cəmi sabit faiz gəliri gətirən öhdəliklər		64,186,438	73,734,025	195,256,763	193,944,141	13,837,545
Faiz hesablanmayan maliyyə öhdəlikləri						
Banklar və dövlət qurumlarına qarşı öhdəlik		2	-	-	-	-
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər		88,872,725	-	-	-	202,401
Digər maliyyə öhdəlikləri		5,958,592	-	-	-	-
Maliyyə zəmanətləri üzrə öhdəliklər		-	-	-	-	88,114,609
Kreditlər və istifadə olunmamış kredit xəttləri üzrə öhdəliklər		-	-	-	-	28,325,816
Cəmi faiz hesablanmayan öhdəliklər və təəhhüdlər		94,831,319	-	-	-	202,401
Cəmi maliyyə öhdəlikləri və təəhhüdlər		159,017,757	73,734,025	195,256,763	193,944,141	14,039,946

Yuxarıdakı maliyyə zəmanəti müqavilələri üzrə daxil edilmiş məbləğlər zəmanət üzrə qarşı tərəfin tələbi ilə tam zəmanəti verilmiş məbləğ üzrə razılaşmaya əsasən Qrupun ödəməli olacağı maksimum məbləğdir.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

29 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Bazar riski

Bazar qiymətlərinin faiz dərəcələrinin dəyişmələrinin səviyyəsindən Qrupun mənfəətinə və ya kapitalına və ya biznes hədəflərinə çatmasına mənfi təsir göstərmək riskidir. Bazar riskinə faiz dərəcəsində, xarici valyuta məzənnələrində və qiymətləndirmədəki dəyişmələrdən yaranan və Qrupun məruz qaldığı bənzəri risklər aiddir. Risklərin Qrup tərəfindən qiymətləndirilməsində və Qrupun məruz qaldığı bazar risklərində əhəmiyyətli dəyişikliklər olmamışdır.

Sabit və dəyişən dərəcələrlə vəsaitləri cəlb etdiyi üçün Qrup faiz dərəcəsi riskinə məruzdur. Risk sabit və dəyişən borc dərəcələrinin müvafiq balanslaşdırılması ilə idarə olunur.

APİK, Qrupu müsbət faiz marjası ilə təmin edən faiz dərəcəsi mövqeyinə uyğunlaşdıraraq faiz riskini və bazar riskini idarə edir. Xəzinədarlıq departamenti eləcə də Qrupun cari maliyyə təqdimatının monitorinqini keçirir, Qrupun faiz dərəcəsinin dəyişdirilməsinə dair həssaslığını və onun Qrup mənfəətinə təsirini təxmin edir.

Qrupun kredit sazişlərinin və digər maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin əksəriyyəti sabit faiz dərəcəsi daşıyır və borcverənin seçmə hüququ əsasında faiz dərəcəsinin dəyişməsinə nəzərdə tutan müqavilə bəndləri mövcuddur. Qrup faiz dərəcəsi marjasının monitorinqini keçirir və bu səbəbdən zəruri faiz dərəcəsi riskinə və ya əhəmiyyətli pul vəsaitləri axımına məruz qalmadığını hesab edir.

Faiz dərəcəsi riski

Qrup faiz dərəcəsinin ədalətli dəyəri riskini bazar şəraitində mənfi dəyişmələr nəticəsində yarana bilən potensial zərərlərin mütəmadi təxminlərini edir. İdarə Heyəti, Qrupun cari maliyyə fəaliyyətinin monitorinqini keçirir, Qrupun faiz dərəcəsinin dəyişdirilməsinə dair həssaslığını və bunun Qrup mənfəətinə təsirini təxmin edir.

Aşağıdakı cədvəl “risk göstəricisinin ehtimal edilən mümkün dəyişməsi” üsulu ilə hesablanmış və faizlərin dəyişməsinə Qrupun həssaslığını əks etdirir. Bu dəyişikliklərin həddi rəhbərlik tərəfindən təyin edilir və onlara təqdim edilən risk hesabatlarında öz əksini tapır.

Vergidən əvvəlki mənfəətə təsiri:

	31 dekabr 2023-cü il tarixinə		31 dekabr 2022-ci il tarixinə	
	Faiz dərəcəsi +1	Faiz dərəcəsi -1	Faiz dərəcəsi +1	Faiz dərəcəsi -1
Maliyyə aktivləri:	6,629,150	(6,629,150)	6,391,582	(6,391,582)
Maliyyə öhdəlikləri:	(4,976,886)	4,976,886	(5,409,589)	5,409,589
Mənfəət vergisindən əvvəl xalis təsir	1,652,264	(1,652,264)	981,993	(981,993)

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ**KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ****29 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)****Xarici valyuta riski**

Məzənnə fərqlərindən asılı olaraq maliyyə alətinin dəyərindəki dəyişmələr xarici valyuta riski adlanır. Qrupun maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitlərinin hərəkəti mövcud valyuta məzənnələrinin dəyişməsi zamanı belə risklərin təsirinə məruz qalır.

“APIK” manatın devalvasiya səviyyəsinin qiymətləndirilməsi və Qrupa milli valyutaya münasibətdə xarici valyuta kurslarının əhəmiyyətli dərəcədə oynamasından yaranan itkilərin minimallaşdırılması imkanı verən digər makroiqtisadi göstəricilərin əsasında açıq valyuta mövqeyinin idarə olunması yolu ilə valyuta riskini nəzarətdə saxlayır. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının tələblərinə uyğunluğunu təmin etmək məqsədilə Xəzinədarlıq departamenti Qrupun açıq valyuta mövqeyinin gündəlik olaraq monitorinqini həyata keçirir. Maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin saxlanıldığı başlıca valyutalar üzrə Qrupun açıq mövqeyi aşağıdakı cədvəldə təqdim edilmişdir:

	Azərbaycan manatı	ABŞ dolları 1 ABŞ dolları = 1.7000 manat	Avro 1 Avro = 1.8114 manat	GBP 1GBP= 2.0477 manat	Digər valyuta	31 dekabr 2023-ci il tarixinə cəmi
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ						
Pul vəsaitləri və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş vəsait- lər	27,031,417	22,771,061	1,068,482	6,119	664	50,877,743
Banklardan alınacaq vəsaitlər	13,004,694	175,066,446	58,569,202	179,298,018	2,474	425,940,834
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	188,084,782	62,245,095	-	-	-	250,329,877
Digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyərində tanınan maliyyə akti- vləri	2,007,979	-	-	-	-	2,007,979
Digər maliyyə aktivləri	8,619,897	263,486	38,558	-	-	8,921,941
CƏMİ QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	238,748,769	260,346,088	59,676,242	179,304,137	3,138	738,078,374
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ						
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına qarşı öhdəlik	34,469	-	-	-	-	34,469
Banklar və dövlət qurumlarına qarşı öhdəlik	36,810,508	119,685,029	2	-	-	156,495,539
Müştərilər tərəfindən yer- ləşdirilmiş depozitlər	106,450,005	124,414,887	60,020,414	181,087,189	990	471,973,485
Digər maliyyə öhdəlikləri	5,108,762	318,378	171,759	-	-	5,598,899
CƏMİ QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	148,403,744	244,418,294	60,192,175	181,087,189	990	634,102,392
AÇIQ VALYUTA MÖVQEYİ	90,345,025	15,927,794	(515,933)	(1,783,052)	2,148	

AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI) 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

29 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Xarici valyuta riski (davamı)

	Azərbaycan manatı	ABŞ dolları 1 ABŞ dolları = 1.7000 manat	Avro 1 Avro = 1.9265 manat	GBP 1GBP= 2.2925 manat	Digər valyuta	31 dekabr 2022-ci il tarixinə cəmi
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ						
Pul vəsaitləri və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş vəsait- lər	22,556,995	7,121,982	994,930	18,659	123	30,692,689
Banklardan alınacaq vəsaitlər	19,006,597	215,466,439	54,415,366	169,686,270	14,329	458,589,001
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	176,961,674	58,360,358	-	-	-	235,322,032
Digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyərində tanınan maliyyə akti- vləri	1,957,004		-	-	-	1,957,004
Digər maliyyə aktivləri	8,098,940	341,869	37,190	-	-	8,477,999
CƏMİ QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	228,581,210	281,290,648	55,447,486	169,704,929	14,452	735,038,725

QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına qarşı öhdəlik	68,939	-	-	-	-	68,939
Banklar və dövlət qurumlarına qarşı öhdəlik	56,947,736	110,096,849	2	-	-	167,044,587
Müştərilər tərəfindən yer- ləşdirilmiş depozitlər	70,193,402	164,835,926	55,941,423	171,177,173	11,912	462,159,836
Digər maliyyə öhdəlikləri	5,763,456	680,801	275,013	-	-	6,719,270
CƏMİ QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	132,973,533	275,613,576	56,216,438	171,177,173	11,912	635,992,632

AÇIQ VALYUTA MÖVQEYİ 95,607,677 5,677,072 (768,952) (1,472,244) 2,540

Valyuta riskinə qarşı həssaslıq

Növbəti cədvəldə hesabat tarixində AZN məzənnəsinin müvafiq xarici valyutalara nisbətə 10% dəyişməsinə qrupun həssaslığı barədə ətraflı məlumat verilir. Həssaslığın təhlilli yalnız xarici valyutada ifadə edilmiş qalıq monetar vəsaitlərini ehtiva edir və xarici valyuta məzənnələrində 10%-lik dəyişiklik nəzərə alınmaqla onların dövrün sonundakı valyuta mövqeyinin bir valyutadan digərinə çevrilməsinə düzəliş edir.

Aşağıdakı müsbət rəqəmlər manatın müvafiq valyutaya qarşı 10% dərəcədə güclənməsi müqabilində mənfəət və digər kapital vəsaitlərində baş vermiş artımı göstərir. Manatın müvafiq valyutaya qarşı 10% zəifləyəcəyi təqdirdə mənfəət və digər kapital vəsaitləri müqayisəli təsirə məruz qala, aşağıdakı balans göstəriciləri isə mənfi rəqəmlərlə ifadə oluna bilərdi.

29 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Xarici valyuta riski (davamı)

Valyuta riskinə qarşı həssaslıq (davamı)

	İl üzrə mənfəət		Kapital	
	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
	AZN	AZN	AZN	AZN
ABŞ Dolları	1,592,779	567,707	1,274,224	454,166
AVRO	(51,593)	(76,895)	(41,275)	(61,516)
GPB	(178,305)	(147,224)	(142,644)	(117,780)
Digər valyutalar	215	254	172	203

Bu əsasən hesabat dövrünün sonunda Qrupun ABŞ dolları və AVRO ilə ifadə olunmuş debitor və kreditor borcları ilə bağlı qalmaqda olan riskə məruzqalma halına şamil edilir.

Rəhbərlik hesab edir ki, həssaslığın təhlili qaçılmaz xarici valyuta mübadiləsi riskinin səciyyələrini açıqlamır, çünki, ilin sonuna olan itkilər riski il ərzindəki itkilər riskini əks etdirmir.

Həssaslıq təhlilinin məhdudiyyətləri

Yuxarıda göstərilən cədvəllərdə qeyd olunan təsirlər yalnız bir təxminin dəyişməsinə və bu zaman digər təxminlərin sabit qaldığını nəzərdə tutur. Reallıqda isə, təxminlər və digər faktorlar arasında korrelyasiya mövcuddur. O da qeyd edilməlidir ki, bu həssaslıq münasibətləri xətti şəkildə deyil, və bu nəticələri daha böyük və ya daha kiçik təsirləri ölçmək üçün interpolasiya və ya ekstrapolyasiya etmək olmaz.

Həmçinin, həssaslıq təhlilində Qrupun aktiv və öhdəliklərini mütəmadi olaraq idarə etməsi nəzərə alınmır. Əlavə olaraq, Qrupun maliyyə vəziyyəti istənilən zaman faktiki bazar dəyişmələrinin nəticəsində dəyişə bilər. Məsələn, Qrupun maliyyə risklərinin idarə olunması strategiyası, bazardakı dəyişikliklərdən yaranan risklərə qarşı Qrupu qorumağı qarşısına məqsəd qoyur. İnvestisiya bazarlarında müşayiət edilən düşmələr zamanı qiymətlər müəyyən həddin altına düşdükdə, rəhbərlik investisiyaların satılmasına, investisiya portfelinin strukturunun dəyişdirilməsinə qərar verə bilər və ya digər qoruyucu qərarlar qəbul edə bilər. Nəticədə, aktivlər bazar dəyəri ilə göstəriləndiyinə görə, təxminlərdə baş verən dəyişikliklər öhdəliklərə faktiki təsir göstərməyə bilər. Bu kimi hallarda, aktiv və öhdəliklərin ölçülməsində istifadə edilən müxtəlif üsullar səhmdar kapitalında böyük dəyişikliklər yarada bilər.

Yuxarıda göstərilən həssaslıq təhlilinin digər məhdudiyyətlərindən biri Qrupun təxminlərinə görə ehtimal edilən riskləri təqdim etmək məqsədilə yalnız qısa müddətdə bazar dəyişmələri ilə əlaqədar proqnozlaşdırılması çətin olan fərziyyələrdən istifadə etməsidir; bu zaman təxmin edilir ki, bütün faiz dərəcələri eyni qaydada və istiqamətdə dəyişir.

Qiymət riski – Qrupun məhsulları

Qrup ümumi və xüsusi bazar dəyişkənliyinə məruz qalan məhsullarının qiymət riski ilə üzləşir. Qrup qiymət riskini bazar mühitindəki mənfəi dəyişikliklərdən irəli gələ biləcək potensial itkiləri dövrü olaraq hesablamaqla və müvafiq zərər-həddi məhdudiyyətlərini, habelə marja və girov tələblərini müəyyənləşdirib saxlamaqla idarə edir. İstifadə edilməmiş kredit öhdəlikləri halında isə, Qrup məbləği belə öhdəliklərin ümumi məbləğinə bərabər olan potensial zərərlə üzləşir. Lakin, zərərin ehtimal edilən məbləği bundan daha az səviyyədə olur.

29 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski sistemin işləməməsi, insan səhvi, saxtakarlıq və ya xarici hadisələrin təsiri nəticəsində yaranan zərər riskidir. Nəzarət vasitələri işləmədikdə, əməliyyat riskləri nüfuza xələl yetirə, habelə hüquqi müdaxilə və qanuni tənzimləmə yaxud da maliyyə itkiləri ilə nəticələnə bilər. Qrup bütün əməliyyat risklərinin aradan qaldırılmasını güman etməsə də belə, belə riskləri nəzarət çərçivəsi vasitəsilə, eləcə də potensial itkilərin monitorinqi və onlara cavab tədbirlərini həyata keçirməklə idarə etməyə səy göstərir. Nəzarət tədbirlərinə vəzifələrin effektiv şəkildə bölgüsü, daxil olma, səlahiyyətlərin verilməsi və üzləşdirmə prosedurları, habelə işçilərin təhsili və qiymətləndirilməsi prosesləri daxildir.

30 HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

Hesabat tarixi ilə bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının təsdiq edildiyi tarix arasında heç bir düzəliş edilmiş və ya əhəmiyyətli düzəliş olunmayan hadisələr baş verməmişdir.